



Gmina Tyczyn

Nr 11 (629)
28.11 – 25.12.2021 r.

Cena 1,50 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Borek Stary

Hermanowa

Kielnarowa

Tyczyn

W numerze:

- Relacje z obchodów Święta Niepodległości w gminie Tyczyn
- Laureaci 10. Festiwalu Piosenek Katarzyny Sobczyk *O Złotą Różę Małego Księcia*
- Podsumowanie projektów realizowanych przez SP w Tyczynie i M-GOK
- Otwarcie sali gimnastycznej przy SP w Kielnarowej
- Informacje ze szkół i instytucji



Uczniowie SP w Tyczynie na Malcie

Uczniowie SP w Tyczynie na Malcie



Ostatnie zdjęcie przed wylotem na Malte



Spotkanie uczniów z dyrektorem San Andrea School



Wyruszamy na wycieczkę



Plaża w Zatoce Saint Paul's Bay



Przy hotelowym fortepianie



W zatoce Ramla Bay



Wycieczka do parku rozrywki Popeye Village

RADA MIEJSKA UCHWALIŁA



22 października br. odbyła się XL sesja VIII kadencji Rady Miejskiej w Tyczynie. Radni wysłuchali informacji o stanie realizacji inwestycji kubaturowych przyjętych do wykonania w 2021 r. oraz podjęli uchwały w sprawach:

- **Nadania kategorii drogi gminnej.** Zmiana kategorii drogi wewnętrznej na publiczną obniży opłatę podatkową uiszczaną przez gminę, pozwoli na uzyskanie pozytywnych decyzji o warunkach zabudowy dla działek znajdujących się o 50 m od drogi w zabudowie zagrodowej.
- **Określenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Tyczyn.** Podjęta uchwała wprowadza zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Tyczyn zgodnie z nowelizacją ustawy z 21.06.2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego. Uchwała wprowadza szereg zmian w zakresie gospodarki zasobami komunalnymi i dotyczącymi ochrony praw lokatorów.
- **Przystąpienia do opracowania Strategii ZIT Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030.** 13 listopada 2020 r. weszła w życie nowelizacja ustawy z dnia 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawy z dnia 6.12.2006 r. o zasadach prowadze-

nia polityki rozwoju. W znowelizowanych przepisach zawarto szczegółowe regulacje dotyczące zasad sporządzania strategii rozwoju ponadlokalnego. Zgodnie ze zmianami gminy będą mogły opracowywać strategię ponadlokalną. Pomimo nieobligatoryjnego charakteru strategia rozwoju jest jednym z ważniejszych dokumentów stanowiących podstawę do wnioskowania o pozyskanie środków finansowych pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Posiadanie ponadlokalnego dokumentu strategicznego spójnego ze *Strategią rozwoju województwa – Podkarpackie 2030* pozwoli na realizację partnerskich przedsięwzięć na rzecz rozwoju gminy oraz Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego. Strategia będzie podlegała konsultacjom społecznym.

- **Zaciągnięcia zobowiązania na zimowe utrzymanie dróg gminnych.** W związku ze wzrostem cen konieczne jest zwiększenie kwot na zimowe utrzymanie dróg i chodników w gminie. Przetarg został ogłoszony na jeden sezon od października 2021 r. do października 2022 r.

- **Zmiany uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2021 r.**

Rubrykę redaguje:

Dorota Michalak

- pracownik Urzędu Miejskiego w Tyczynie,
inspektor ds. obsługi Biura Rady Miejskiej



PL-BY-UA
2014-2020

Zaproszenie dla twórców rękodzieła i produktów lokalnych

Powiat Rzeszowski realizuje projekt pn. *Relacje transgraniczne w rozwoju regionów* PBU2/0798/18, z Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa. Projekt jest realizowany we współpracy z Przedsiębiorstwem Komunalnym *Użgorodzka Rejonowa Agencja Rozwoju* z Ukrainy i dotyczy promocji obszaru Użhorod oraz Powiatu Rzeszowskiego związanej z dorobkiem tradycyjnego rzemiosła, produktami turystycznymi dla rozwoju transgranicznego potencjału. Celem projektu jest rozwój i wizualizacja marek regionów przygranicznych poprzez promocję lokalnej kultury i historii.

Jednym z realizowanych zadań jest przeprowadzenie kampanii promocyjnej twórców rękodzieła i produktu lokalnego z obszaru Powiatu Rzeszowskiego, w tym opracowanie identyfikacji wizualnej, materiałów promocyjnych i galerii rękodzielników. Galeria rękodzielników będzie zawierać zdjęcia oraz opisy z prezentacją portfolio twórców rękodzieła z obszaru Powiatu Rzeszowskiego i będzie zamieszczona na stronie www projektu.

W związku z tym zapraszamy twórców działających na terenie gmin Powiatu Rzeszowskiego do przesłania informacji na temat swojej twórczości oraz przykładowych zdjęć tworzonych produktów na adres: biuro.projektow@powiat.rzeszowski.pl. W celu uzyskania bliższych informacji, prosimy o kontakt z Biurem Projektów pod nr. tel. (17) 23-00-787.

Realizacja projektu: Starostwo Powiatowe w Rzeszowie, Biuro Projektów, ul. 8 Marca 13, 35-959 Rzeszów, tel. (17) 23-00-787.



Pani Annie Rożkiewicz

wyrazy współczucia i żalu
z powodu śmierci



MĘŻA

składają: **koleżanki i koledzy
z Klubu Rękodzieła w Tyczynie**



Konferencja podsumowująca Narodowy Spis Powszechny

W czwartek, 28 października br., w hotelu Blue Diamond w Nowej Wsi k. Rzeszowa odbyła się konferencja podsumowująca działania promujące Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, prowadzone w gminnych biurach spisowych, Wojewódzkim Biurze Spisowym i w mediach regionalnych. Przedstawiono również wstępne wyniki Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Na konferencję przybyli przedstawiciele samorządów lokalnych z województwa podkarpackiego, prezydenci miast, burmistrzowie, wójtowie, a także delegacja ze Słowacji. Gminę Tyczyn reprezentowała **Anna Fil** - sekretarz gminy - która podczas spisu pełniła funkcję zastępcy Gminnego Komisarza Spisowego. Gości powitali: Wojewoda Podkarpacki, pełniąca w okresie trwania spisu funkcję Wojewódzkiego Komisarza Spisowego, **dr Ewa Leniart**, dyrektor Telewizji Polskiej S.A. Oddział w Rzeszowie **Józef Matusz** oraz dyrektor Urzędu Statystycznego w Rzeszowie **dr Marek Cierpiął-Wolan**.



Od lewej: Wojewoda Podkarpacki E. Leniart, dyrektor Telewizji Polskiej S.A. Oddział w Rzeszowie J. Matusz, dyrektor Urzędu Statystycznego w Rzeszowie M. Cierpiął-Wolan, sekretarz Gminy Tyczyn A. Fil

Działania promujące NSP 2021 na Podkarpaciu podsumowała **Bernadeta Ziomek-Niedzielska** z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie. Następnie odbył się panel dyskusyjny: *Jak skutecznie komunikować się z lokalną społecznością* (do którego zostali zaproszeni przedstawiciele najbardziej aktywnych gmin, w tym gminy Tyczyn) oraz *Rola informacji w efektywnym zarządzaniu jednostką samorządu terytorialnego*. Na konferencji nagrodzono także najbardziej zaangażowane w działania promujące NSP 2021 gminy na Podkarpaciu. W kategorii *Lider w zakresie sprawności realizacji spisu* wyróżniono gminy: Tyczyn, Chmielnik, Krasne, Lubenia, Boguchwała. Na zakończenie konferencji Urząd Statystyczny w Rzeszowie przedstawił wstępne wyniki Powszechnego Spisu Rolnego 2020 dla Podkarpacia.



Dyplom dla Gminy Tyczyn

Źródło: nowiny24.pl, stat.gov.pl



Obchody Święta Niepodległości

11 listopada br. obchodziliśmy 103. rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości. Oficjalne uroczystości rozpoczęła msza św. w intencji Ojczyzny w kościele parafialnym pw. Św. Trójcy i Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Tyczeniu, którą odprawił ks. proboszcz **Marian Czenczek**. W uroczystościach udział wzięli: władze samorządowe na czele z burmistrzem Tyczyna **Januszem Skotnickim**, skarbnikiem Gminy **Barbarą Matułą**, sekretarz Gminy **Anną Fil** i przewodniczącym Rady Miejskiej **Ryszardem Fornalem** wraz



Mszę św. w intencji Ojczyzny odprawił ks. proboszcz Marian Czenczek

licznie przybyłymi radnymi z Gminy Tyczyn, a także przewodniczącym Zarządu Mieszkańców Miasta Tyczyna **Jan Napora**, przedstawicielami stowarzyszeń i instytucji kultury oraz szkół, strażacy jednostek OSP z terenu gminy, **Orleńca** Związku Strzeleckiego **Strzelec** oraz mieszkańcy. W tak ważnej dla nas Polaków uroczystości nie mogło również zabraknąć pocztów sztandarowych Gminy Tyczyn oraz ochotniczych straży pożarnych.

Po Eucharystii uczestnicy wraz z Orkiestrą Dętą Gminy Boguchwała z Mogielnicy udali się pod Pomnik Czyny Patriotycznej, aby tam złożyć wieńce i oddać hołd poległym, którzy walczyli o wolną Polskę.

Kolejna część uroczystości odbyła się w M-GOK w Tyczynie. Zgromadzonych na sali widowiskowej mieszkańców przywitała dyrektor M-GOK **Zakia Cieślicka-Majka**. Po jej wystąpieniu Orkiestra Dęta Gminy Boguchwała wykonała wiązanek pieśni patriotycznych. Okolicznościowe przemówienie wygłosił burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki**.



Okolicznościowe przemówienie wygłosił burmistrz Tyczyna Janusz Skotnicki



Przemarsz uczestników uroczystości pod Pomnik Czynu Patriotycznego

Bardzo ważnym punktem uroczystości był spektakl pt. *Dzieci z Wrześni* przygotowany przez dzieci z Publicznego Przedszkola Zgromadzenia Sióstr Św. Dominika w Tyczynie. Montaż słowno-muzyczny w wykonaniu najmłodszych mieszkańców naszej gminy wywarł na zgromadzonej publiczności ogromne wrażenie. Na wielu twarzach można było zauważyć zadumę oraz łzy wzruszenia. Burmistrz Tyczyna podziękował wszystkim dzieciom i opiekunom za piękny i wzruszający program, wyrażając podziw dla patriotycznej postawy najmłodszych mieszkańców naszej Gminy. Po występach wszyscy uczestnicy uroczystości wspólnie odśpiewali hymn Polski w ramach akcji *Niepodległa do Hymnu*.



Spektakl *Dzieci z Wrześni* w wykonaniu dzieci z Publicznego Przedszkola Zgromadzenia Sióstr Św. Dominika w Tyczynie



Tekst: **Dorota Błońska**



Spotkanie z okazji Święta Niepodległości w Borku Starym

4 listopada br. uczniowie kl. I Szkoły Podstawowej w Borku Starym wraz z wychowawczynią **Magdaleną Kawą-Szpałą** uczestniczyli w spotkaniu z okazji Święta Niepodległości zorganizowanym w miejscowym Domu Ludowym.



Wspólna fotografia uczniów kl. I SP w Borku Starym wraz z wychowawczynią M. Kawą-Szpałą i Z. Dómino

Zofia Domino - członek Towarzystwa Miłośników Ziemi Tyczyńskiej - opowiedziała dzieciom o bohaterach gminy Tyczyn, w szczególności wywodzących się z Borku Starego. Pod okiem pani plastik pierwszoklasiści wykonali kotyliony narodowe. Na zakończenie dzieci ułożyły godło państwowe, wykorzystując grę edukacyjną *Polak Mały* udostępnioną przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie.

Dziękuję wszystkim zaangażowanym w organizację spotkania i zapraszam do obejrzenia fotorelacji z obchodów Święta Niepodległości w DL w Borku Starym na naszym fanpage'u na Facebooku.

Tekst: **Renata Rochecka** – opiekun DL w Borku Starym



Świętujemy Niepodległość w Kielnarowej

10 listopada br. W Domu Ludowym w Kielnarowej odbył się wieczór patriotyczny z okazji Święta Niepodległości. 11 listopada jest symbolem wiary, miłości ojczyzny, walki o wolność, jest symbolem zwycięstwa.

Nasze spotkanie rozpoczęliśmy odśpiewaniem hymnu państwowego. Następnie w programie słowno-muzycznym wziął udział zespół *Kielarowianie* wraz z kapelą pod kierunkiem **Zbigniewa Dudka**. W ich wykonaniu usłyszeliśmy kilka wierszy oraz piosenek o tematyce patriotycznej, tj. *Wojenka, wojenka, Jeszcze jeden Mazur, I Brygada, Przybyli Ułani, Piechota* oraz

Rotę. Wierszyki i taniec patriotyczny w choreografii **Moni Fornał** zaprezentował dziecięcy zespół taneczny *Niezapominajki* oraz uczennice z kl. V SP w Kielnarowej przygotowane przez **Irenę Parę** i **Iwonę Karnas**.

Bardzo serdecznie dziękuję wszystkim za liczny udział w tym wydarzeniu. Podziękowania kieruję także do wykonawców i opiekunów. Mamy nadzieję że chociaż tym małym gestem oddaliśmy szacunek oraz wyraziliśmy wdzięczność i pamięć tym, którzy walczyli o naszą Wolność i Niepodległość.

Tekst: **Barbara Płodzień**

Fragment programu słowno-muzycznego w wykonaniu dzieci



Kielarowianie podczas koncertu patriotycznego



Remont mogił wojennych na cmentarzu parafialnym w Borku Starym

Jednym z wielu zadań, jakie spoczywają na samorządzie gminnym, jest opieka nad miejscami pamięci. Na cmentarzu parafialnym w Borku Starym znajdują się mogiły ofiar wojennych i są to dwie mogiły zbiorowe, pięć indywidualnych oraz jedna mogiła nieznanego jeńca radzieckiego.

Dzięki dotacji celowej w wysokości 20 tys. zł, otrzymanej w ramach zawartego porozumienia pomiędzy Burmistrzem Tyczyna a Wojewodą Podkarpackim, wykonany został remont kapitalny dwóch mogił będących w najgorszym stanie technicznym. Prace zostały zakończone 27.10 br. W mogiłach spoczywają szczątki cywilnych ofiar, które zginęły tragicznie w czasie działań wojennych w 1944 r. W mogile zbiorowej zostali pochowani: **Stanisław Koń, Karol Krajewski, Marcin Rabczak** oraz **Stanisław Szura**, natomiast w mogile indywidualnej spoczywa **Józef Ciupak**.

Składam wyrazy uznania
i serdeczne podziękowania
Władzom Samorządowym Gminy Tyczyn
za renowację mogił ofiar II wojny światowej.
Dla nas, bliskich, to bardzo ważne, że pamięć o poległych podczas działań wojennych jest żywa wśród współczesnego pokolenia.
W imieniu rodzin poległych - Maria Koń



Mogiła indywidualna przed renowacją...



... i po



Grób zbiorowy przed remontem...



... i po

Tekst: **Krzysztof Klimasz** – Urząd Miejski w Tyczynie



Z ŻYCIA PARAFII W TYCZYŃNIE

Modlitwa za zmarłych

Listopadowe dni napawają zadumą, kiedy pochylamy się nad mogiłami tych, którzy już od nas odeszli. Liturgia przybliżyła nam w tym czasie wiarę w świętych obcowanie. To nasza łączność z tymi, którzy osiągnęli już radość życia wiecznego i swoją świętość przeżywają w zjednoczeniu z Bogiem. Nie zapominamy również o zmarłych, którzy potrzebują modlitwy i wsparcia, aby skrócona została ich czyścowa pokuta. Dla nas, żyjących, to także mobilizacja, aby intensywniej polecać ich Bożemu Miłosierdziu, ale także myśleć o tym, jak realizujemy swoje powołanie do świętości.

1 listopada br. po Mszy św. o godz. 14.00 odbyła się tradycyjna procesja na cmentarz parafialny w Tyczynie. Liturgii w tym dniu przewodniczył **ks. proboszcz Marian Czenczek**. Naszym modlitwom polecał tych, których groby znajdują się na tutejszej nekropoli oraz wszystkich zmarłych pozostających w naszej pamięci. Tę pamięć wyrażamy także przez trwające cały listopad wypominki oraz częstsze wizyty na cmentarzu.



Modlitwa na cmentarzu

Młodzież z KSM u swojej patronki

12 listopada br. przedstawiciele Oddziału Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży działającego w Tyczynie wraz z **ks. Łukaszem** wybrali się na pielgrzymkę. Celem wyjazdu było Sanktuarium w Zabawie koło Tarnowa związane z osobą **bł. Karoliny Kózkówny**.

Młodzież wzięła udział we Mszy św. ku czci swojej patronki oraz przeszła szlak męczeństwa, odprawiając nabożeństwo Drogi Krzyżowej. Był to dzień pełen refleksji dotyczących pięknego życia - opartego na wierze, czystości, modlitwie i pracy - jakiego przykład daje bł. Karolina.



W Sanktuarium bł. Karoliny Kózkówny



Droga Krzyżowa śladami męczeństwa bł. Karoliny

Teksty: **ks. Łukasz Ślęczka**

Uroczyste otwarcie sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Kielnarowej

26 października br. zapisał się na stałe w historii Szkoły Podstawowej w Kielnarowej. Tego dnia odbyło się uroczyste otwarcie nowo wybudowanej sali sportowej, któremu towarzyszyło hasło: *Przyjaźń ze sportem zawarta w szkole, to przyjaźń na całe życie*. Wydarzenie to było spełnieniem marzeń, które do niedawna uważane było za nierealne, a dziś stało się rzeczywistością.

Spotkanie inauguracyjne skupiło wokół siebie wiele znakomitych gości. Swoją obecnością zaszczytili: **Janusz Skotnicki** - burmistrz Tyczyna, **Krystyna Wróblewska** - posłanka na Sejm VIII kadencji i dyrektor Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli, ks. proboszcz **Sławomir Balawender**, radni Gminy Tyczyn na czele z przewodniczącym **Ryszardem Fornalem**, architekt **Iwona Matlingiewicz** - autorka projektu, **Barbara Matuła** - skarbnik Gminy, **Anna Fil** - sekretarz, **Lucyna Kustra** - inspektor nadzoru budowlanego, **Ewelina Wyżykowska** - kierownik Gminnego Zespołu Obsługi Szkół, **Elżbieta Rożek** - dyrektor SP w Hermanowej, **Lucjan Osiadły** - dyrektor SP w Borku

Starym, przedstawicielem Rady Rodziców na czele z przewodniczącą **Jadwigą Czarnik**, nauczyciele, uczniowie oraz pracownicy obsługi SP w Kielnarowej.

Uroczystość rozpoczęła od wprowadzenia sztandaru, odśpiewania *Mazurka Dąbrowskiego* oraz złożenia przysięgi przez przedstawicieli Samorządu Uczniowskiego. Następnie ks. **Sławomir Balawender** dokonał poświęcenia sali gimnastycznej, po którym nastąpiło przecięcie wstęgi, co ostatecznie potwierdziło, że obiekt został oddany do użytku.

W dalszej części spotkania zostały wygłoszone przemówienia. Dyrektor SP w Kielnarowej **Wacław Warda** wyraził wdzięczność wobec osób zaangażowanych w realizację przedsięwzięcia oraz ogromną radość z powstania nowego obiektu sportowego. Nie zabrakło również miłych słów oraz gratulacji wypowiedzianych przez przybyłych gości. **Krystyna Wróblewska**, życząc sukcesów i wytrwałości, szczególnie uczniom, przekazała prezent w postaci piłek do gry. Burmistrz **Janusz Skotnicki**, wyrażając swoje zadowolenie z osiągniętego sukcesu, jakim była budowa i oddanie do użytku sali gimnastycznej, krótko przedstawił etapy jej powstawania. Wspomniał również o całkowitych kosztach związanych z wykonaniem inwestycji, które wyniosły 3 229 076,46 zł.



Moment przed przecięciem wstęgi



Na budowę sali gimnastycznej otrzymano dofinansowanie w kwocie 1 511 100 zł ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w ramach programu *Sportowa Polska* prowadzonego przez Ministra Sportu

Następnie zebrani goście mogli obejrzeć bogaty program artystyczny przygotowany przez uczniów i nauczycieli SP w Kielnarowej. Pokazy taneczno-ruchowe były prezentowane naprzemiennie z występami dzieci wyróżniającymi się pięknymi głosami, wzbudzając przy tym zachwyt publiczności. Uczestnikom uroczystości czas umilił również występ prowadzącej zajęcia z najmłodszymi uczniami szkoły gimnastyki **Aleksandry Klimasz**, która wraz z mężem przygotowała zapierający dech w piersiach pokaz przepełniony wieloma elementami akrobatyki sportowej. Duet ten wystąpił niedawno w telewizyjnym show *Mam Talent!*.

Po oficjalnej części spotkania goście zostali zaproszeni na poczęstunek oraz zwiedzania sali.

Dzięki nowej sali gimnastycznej marzenia o byciu sportowcem, w połączeniu z ogromem pracy i wyrzeczeń, są bliższe spełnienia. Ten wspaniały i nowoczesny obiekt sportowy będzie służył nie tylko uczniom SP w Kielnarowej, ale i mieszkańcom okolicznych miejscowości.

Tekst: **Alicja Fic**

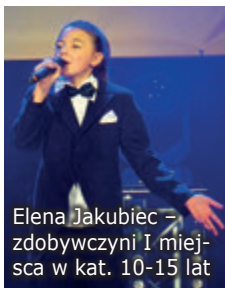
Program artystyczny w wykonaniu uczniów SP w Kielnarowej



Jubileuszowe Żółte Róże rozdane

W dniach 23-24 października br. w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Katarzyny Sobczyk w Tyczynie odbył się X jubileuszowy Festiwal Piosenek Katarzyny Sobczyk *O Żółtą Różę Małego Księcia*. Pierwszy festiwal odbył się w 2011 r. w formie jednodniowych przesłuchań konkursowych, w których udział wzięło 16 uczestników. Co ważne, jako jurorzy oraz gwiazdy koncertu finałowego wystąpili syn artystki **Sergiusz Fabian** oraz wokalistka **Ania Rusowicz**, a także lider zespołu Czarno-Czarni **Jarosław Janiszewski**. Przez kolejne lata jurorami festiwalu byli dziennikarze muzyczni (śp. **Jerzy Dynia**, **Andrzej Klee**, **Elżbieta Lewicka**), muzycy (**Mariola Niziołek**, **Aro Kłusowski**, **Kamil Niemiec**, **Zbigniew Sztaba**), a gwiazdami: **Halina Frąckowiak**, **Wojciech Gąsowski**, **Grażyna Łobaszewska**. Dziś festiwal cieszy się dużym zainteresowaniem młodych wokalistów z całej Polski. W roku 2019, ze względu na doświadczenia kilku poprzednich lat, festiwal przybrał formę dwudniowych przesłuchań, w których udział ok. 80 młodych talentów. Uczestnicy konkursu mieli wówczas szansę wziąć udział w warsztatach wokalnych, które poprowadziła **Elżbieta Zapendowska**.

W sobotę 23.10 wystąpili soliści i zespoły wokalne w kategorii wiekowej od 10 do 15 lat. W zmaganiach konkursowych udział wzięło 10 solistów oraz 1 zespół wokalny. Uczestników oceniało jury w składzie: **Beata Adamczyk** (muzyk, pedagog), **Andrzej Klee** (dziennikarz muzyczny Polskiego Radia Rzeszów), **Zbigniew Sztaba** (muzyk, pedagog, kierownik Kapeli Wójta Tyczyna). Po wysłuchaniu części konkursowej jury przyznało nagrody. W kategorii soliści *ex aequo* I miejsce zajęły **Elena Jakubiec** (Młodzieżowy Dom Kultury Rzeszów) oraz **Antonina Piotrowska** (Klub 21. Brygady Strzelców Podhalańskich), a III miejsce **Emilia Czeluśniak** (MDK Rzeszów). Wyróżnienia otrzymały: **Natalia Gazda** (Nowa Dęba) oraz **Marcelina Obara** (SP nr 4 im. M. Kopernika w Tarnobrzegu). W kategorii zespoły I miejsce zajęł zespół Wokalny *Wesołe Nutki* (MDK Rzeszów). Po występach konkursowych zgromadzona publiczność mogła wysłuchać recitalu **Kornelii Kulczyckiej** – laureatki 9. edycji Festiwalu *O żółtą różę...*



Elena Jakubiec – zdobywczyni I miejsca w kat. 10-15 lat

W niedzielnej części konkursowej wzięło udział 14 solistów i 1 zespół wokalny. Uczestników oceniało jury w składzie: **Elżbieta Lewicka** (krytyk muzyczny, dziennikarka, wykładowca akademicki), **Mariola Niziołek** (wokalistka, konferansjerka, instruktorka wokalu, liderka i managerka zespołu Lola Band, laureatka m.in. *Szansy na sukces*), **Aneta Leniart** (rodowita mieszkanka Tyczyna, nauczyciel w klasie śpiewu i fortepianu, właścicielka prywatnej Szkoły Muzycznej AVmusic w Tyczynie).



Nagrodę Grand Prix festiwalu przyznano Magdalenie Białorućkiej-Ogorzelec

Po wysłuchaniu wszystkich prezentacji jury wyłoniło laureatów. Nagrodę Grand Prix w kat. soliści zdobyła **Magdalena Białorućka-Ogorzelec** (Sędziszów Małopolski), I miejsce **Gabriela Tomaka** (Klub 21. Brygady Strzelców Podhalańskich), II miejsce **Marcelina Drukpa** (MDK Rzeszów), III miejsce **Michalina Grzybowska** (Głogów Młp.). Jury przyznało również wyróżnienia, które otrzymały **Kinga Siewierska** (Dominika Kindrat Vocal Studio w Rzeszowie) i **Izabela Kochman** (Centrum Sztuki Wokalnej w Rzeszowie). W kategorii zespoły wokalne I miejsce zajęł zespół *Tesamee*.

Jubileusz 10-lecia Festiwalu był także czasem podziękowań dla osób zaangażowanych w jego powstanie i wsparcie na przestrzeni wszystkich edycji. Tegoroczna edycja naszego muzycznego wydarzenia była niestety pierwszą, podczas której w jury zabrakło dobrego ducha festiwalu, czyli **Jerzego Dyni**, który oceniał uczestników przez wszystkie jego edycje, a wydarzenie uważał za niezwykle cenne przedsięwzięcie. Dyrektor M-GOK Tyczyn **Zakia Cieślicka-Majka** złożyła serdeczne podziękowania: **Andrzejowi Klee**, który współtworzył festiwal od jego pierwszej edycji najpierw jako konferansjer, a później jako juror; **Zofii Matys** – emerytowanej dyrektor M-GOK, która była inicjatorką festiwalu; **Januszowi Skotnickiemu** – burmistrzowi Tyczyna, **Janowi Naporze** – przewodniczącemu Zarządu Mieszkańców Miasta Tyczyna – za pomoc finansową – oraz ks. proboszczowi **Marianowi Czenczkowi** za wsparcie festiwalu. Na zgromadzoną publiczność czekała również słodka niespodzianka w formie tortu przygotowanego specjalnie na jubileusz przez Cukiernię Radosława Raka z Zaczernia.



Przewodniczący Rady Miejskiej w Tyczynie Ryszard Fornal składa podziękowania Andrzejowi Klee, który współtworzył festiwal od jego pierwszej edycji

Z okazji jubileuszu Festiwalu M-GOK w Tyczynie otrzymał listy gratulacyjne od Wojewody Podkarpackiego **Ewy Leniart** oraz Starosty Rzeszowskiego **Józefa Jodłowskiego**, w których nie zabrakło słów uznania dla organizatorów i pomysłodawców tego wydarzenia. Ważnym elementem edycji jubileuszowej była również wystawa zdjęć archiwalnych obrazująca dotychczasowe edycje festiwalu, którą oglądać można w sali widowiskowej M-GOK.

Gwiazdą tegorocznego Festiwalu była **Ania Rusowicz** z zespołem. Koncert wokalistki był swoistą kłamrą dla 10-lecia festiwalu. Można powiedzieć, że artystka jest związana z festiwalem od jego pierwszej edycji, podczas której pełniła rolę jurora i wspierała wokalnie **Sergiusza Fabiana** – syna Katarzyny Sobczyk podczas finałowego koncertu festiwalu.

Całość wydarzenia – za sprawą zakupionego w ramach projektu *PFM* dofinansowanego ze środków Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Paderewskiego w ramach Funduszu Patriotycznego i Gminy Tyczyn – transmitowana była na żywo na kanale Youtube M-GOK Tyczyn.

Organizatorem Festiwalu był Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. Katarzyny Sobczyk w Tyczynie. Wydarzenie uzyskało patronat honorowy Ministerstwa Kultury Dziedzictwa Narodowego i Sportu. Patronat nad wydarzeniem objęli Starosta Rzeszowski i Burmistrz Tyczyna, natomiast patronami medialnymi byli Radio Supernova i TVP3 Rzeszów.



Gwiazdą tegorocznego festiwalu była Ania Rusowicz z zespołem



Laureaci w kategorii pow. 16 lat wraz z organizatorami festiwalu

Składamy bardzo serdeczne podziękowania sponsorom nagród dla uczestników Festiwalu Piosenek Katarzyny Sobczyk *O Złotą Różę Małego Księcia*: Staroście Rzeszowskiemu **Józefowi Jodłowskiemu**, Burmistrzowi Tyczyna **Januszowi Skotnickiemu** oraz Przewodniczącemu Zarządu Mieszkańców Miasta Tyczyna **Janowi Naporze**. Serdecznie dziękujemy wszystkim uczestnikom festiwalu i zapraszamy za rok!

Tekst: **Dorota Błońska**

Polskość folklorem malowana Posumowanie projektu

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury im. K. Sobczyk w Tyczynie od lipca do listopada 2021 r. realizował projekt „Polskość folklorem malowana” dofinansowany ze środków Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Paderewskiego w ramach Funduszu Patriotycznego oraz Gminy Tyczyn.

Działanie o charakterze interdyscyplinarnym i międzypokoleniowym miało na celu pogłębienie wiedzy mieszkańców Gminy Tyczyn (od juniora po seniora) na temat dziedzictwa kulturowego ich małej ojczyzny. Głównym celem projektu było ugruntowanie poczucia tożsamości regionalnej i narodowej oraz popularyzacja wśród mieszkańców postaw patriotycznych jako szacunku do tradycji ludowej i dziedzictwa kulturowego. Kluczowym aspektem projektu było stworzenie w przestrzeni sołectw Gminy Tyczyn murali na budynkach domów ludowych.

Mural, który powstał w Hermanowej, został stworzony przez duet **Etnograff Katkę i Macieja Szymonowiczów** z Bielska-Białej. Do stworzenia projektu została wykorzystana autorska wycinanka wykonana przez Katkę. Wycinanka inspirowana jest tradycyjnym haftem rzeszowskim z ludowego rańtucha. Autor muralu **Maciej Szymonowicz** za pomocą farby w spreju przeniósł papierową formę na ścianę. Mural utrzymany jest w kolorystyce charakterystycznej dla regionu rzeszowskiego i w koncepcji nawiązuje do tradycyjnej wycinanki lasowieckiej.

Mural w Borku Starym wykonał **Maciej Kamer Szymonowicz** z projektu *Etnograff*. Mural przedstawia taniec ludowy w wykonaniu pary ubranej w barwne stroje rzeszowskie. Kompozycja muralu zawiera także elementy nawiązujące do tradycyjnego wzornictwa ludowego.

Mural w Kielnarowej na ścianie Domu Ludowego w Kielnarowej stworzył **Maciej Gulak** - artysta związany z Tyczynem od najmłodszych lat. Praca, utrzymana w kolorystyce charakterystycznej dla stroju rzeszowskiego, przedstawia inspirowany kubizmem i plakatami muzyków jazzowych z lat 20-tych wizerunek kapeli ludowej.

Spoiwem dla wszystkim murali jest wzór rzeszowski. Prace pokazują, jak współcześnie możemy interpretować temat folkloru, odwołując się do tradycji i wykorzystując nowoczesne formy wyrazu artystycznego.

Uroczystym odsłonięciom murali towarzyszyły koncerty, których styl i forma współgrały stylistycznie z tematyką przedstawioną na wielkoformatowych malowidłach.

• **3 października w DL w Hermanowej** zaprezentowały się Zespół Śpiewaczy *Hermanowianki* wraz z Kapelą Wójta Tycznera oraz Kapela Ludowa *Iskierczanie* - laureaci XXV Festiwalu Wiejskich Zespołów Artystycznych w Tyczynie - która swoim koncertem wypełnionym bardzo tradycyjnymi utworami ludowymi z Rzeszowszczyzny porwała publiczność.

• **10 października w DL w Kielnarowej** zaprezentowali się z kolei Zespół Śpiewaczy *Kielnarowianie* z kapelą oraz zespół *Buen Camino* i Kapela z Futomy w folkowym widowisku muzycznym *Folcamino*. Widowisko było połączeniem dwóch różnorodnych stylów, tj. tradycyjnych, posiadających bogatą historię rzeszowskich brzmień

i wykonań Kapeli z Futomy oraz folkowych rytmów, zaśpiewów wokalnych z domieszką folkloru Beskidu Śląskiego, instrumentalnych tematów i improwizacji charakterystycznych dla zespołu *Buen Camino*. Z pewnością koncert w nowy i niepowtarzalny sposób zaprezentował publiczności muzykę ludową Pogorza Dynowskiego i Rzeszowszczyzny.

• **16 października w DL w Borku Starym** koncert zagrał zespół śpiewaczy *Borkowianie* i *Kapela Wójta Tycznera*, a taneczne suites (rzeszowską i krośnieńską) wykonał zespół *Pieśni i Tańca Hyżniacy* wraz z kapelą. Zespół zaprezentował całe spektrum bogactwa folkloru województwa podkarpackiego.

Za sprawą zakupionego w ramach projektu sprzętu do streamingu podsumowania projektu odbywające się w Hermanowej, Kielnarowej i Borku Starym transmitowane były na żywo na kanale YouTube Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury im. K. Sobczyk w Tyczynie.

W ramach działania na stronie internetowej **www.mgoktyczyn.pl** powstała zakładka z bazą zespołów ludowych, śpiewaczych, kapel, zespołów obrzędowych, kapel podwórkowych, zespołów tanecznych, solistów wokalistów i solistów instrumentalistów z województwa podkarpackiego jako prezentacja bogatego dziedzictwa kulturowego regionu. W ramach zakładki można przeczytać opisy działalności zespołów, znaleźć ich dane teleadresowe oraz obejrzeć występy muzyczne i taneczne. Ta część projektu miała na celu popularyzację działań podejmowanych przez ośrodki kultury, koła gospodyń wiejskich czy stowarzyszenia, które przyczyniają się do ocalenia od zapomnienia dawnych tradycji ludowych.

Ważnym aspektem edukacyjnym projektu były lekcje i warsztaty etnograficzne skierowane do uczniów szkół podstawowych z klas 4-8 z terenu gminy Tyczyn. W DL w Hermanowej odbyło się spotkanie *Historia wycinanki ludowej jako elementu wystroju dawnej chaty*, w DL w Kielnarowej: *Janko muzykant - tajemnica ludowych instrumentów*, a w DL w Borku Starym: *Od stóp do głów - między modą a tradycją*. Spotkania realizowane były w partnerstwie z Muzeum Etnograficznym im. F. Kotuli w Rzeszowie. Zajęcia przyczyniły się do zapoznania najmłodszych odbiorców kultury z tematyką charakterystycznych dla kultury ludowej Rzeszowszczyzny elementów stroju, wzornictwa i muzyki, podnosząc kompetencje kulturowe uczestników.

Projekt spotkał się z bardzo przychylnym odbiorem mediów. Był promowany przez TVP Rzeszów, Polskie Radio Rzeszów i Kurier Rzeszowski.

Serdecznie dziękuję wszystkim artystom plastykom oraz muzykom instrumentalistom i wokalistom, edukatorom, pracownikom M-GOK Tyczyn, w szczególności odpowiedzialnej za promocję działania **Dorocie Błońskiej**, oraz partnerom projektu za zaangażowanie i serce wło-

ciąg dalszy na str. 10

żone w powodzenie tego bogatego w różnorodne działania przedsięwzięcia.

Pięknie dziękuję wszystkim uczestnikom projektu zarówno tym stacjonarnie biorącym udział w działaniach, jak i tym online, a było Was z nami ponad 3 tys. Dziękuję Burmistrzowi Tyczyna za wsparcie działania oraz sołtysom i radnym z Kielnarowej i Borku Starego za liczną obecność na organizowanych wydarzeniach.

Mam nadzieję, że powstałe w ramach projektu *Polskość Folklorem Malowana* murale będą pięknie ozdabiać przestrzeń i dodawać walorów estetycznych sołectwom Gminy Tyczyn oraz na długie lata pozostaną świadectwem naszego szacunku i dumy z bogatego dziedzictwa kultury ludowej województwa podkarpackiego.

tekst: **Zakia Cieślicka-Majka** – koordynator projektu

Informacje ze w Tyczynie

Warto mieć marzenia...

Niezwykle miło nam poinformować, że to, co jeszcze kilkanaście miesięcy temu pozostawało w sferze marzeń, było bardzo odległym celem w naszych planach i wydawało się niemożliwe do osiągnięcia, stało się faktem. Projekt „We create a better future together” został zrealizowany.

Opracowany przez naszą szkołę wniosek projektu *Ponadnarodowa Mobilność Uczniów We create a better future together* finansowany przez Europejski Fundusz Społeczny w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) w IV Osi Priorytetowej Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, działanie 4.2 Programy mobilności ponadnarodowej, został zatwierdzony do realizacji 13.02.2019 r. Niestety, ze względu na pandemię, zostaliśmy zmuszeni do pewnych zmian w jego realizacji oraz przesunięć terminów planowanych działań.

Głównym celem projektu było wzmocnienie kompetencji kluczowych, w tym nauki języków obcych, rozwijanie umiejętności uczenia się, nabycie nowych kompetencji niezbędnych do rozwoju osobistego, przyszłego zatrudnienia i aktywnego obywatelstwa europejskiego. Na realizację zadania szkoła otrzymała dofinansowanie w kwocie 196 814 zł. Zostali o tym powiadomieni nauczyciele, rodzice, uczniowie oraz organ prowadzący. Wszelkie informacje, regulaminy i dokumenty zostały udostępnione na stronie naszej szkoły: www.sptyczyn.pl. O promocję projektu zadbałiśmy również w publikacjach internetowych, na stronie szkoły, na FB, pisząc artykuły w gazetach, m.in. *Głosie Tyczyna* oraz *Nauczycielu i Szkole*.

Dzisiaj z radością możemy poinformować, że udało się! Wreszcie udało się nam zrealizować przygotowania i mobilności. Zakwalifikowani uczniowie zostali przygotowani do wyjazdu w zakresie: językowym, kulturowym, merytorycznym i pedagogicznym na specjalnych dodatkowych zajęciach. Szkolenie językowe (trwające 25 godzin) było ukierunkowane głównie na słownictwo w obszarze realizowanego przedsięwzięcia. Szkolenie kulturowe (10 godzin) obejmowało wiedzę z zakresu tradycji, obyczajów, kultury oraz zasad ruchu drogowego Malty. Natomiast przygotowanie pedagogiczne, trwające 10 godzin, było ukierunkowane na sposoby radzenia sobie ze stresem i rozłąką, adaptację w nowym środowisku, prawa i obowiązki, BHP i pierwszą pomoc. Przygotowanie merytoryczne to wsparcie organizacyjno-logistyczne dla uczniów i rodziców, m.in. poinformowanie o warunkach klimatycznych, regulaminie wyjazdu, obowiązkach związanych z mobilnością.

Wyloty obydwu grup odbyły się w październiku br. W realizacji projektu wzięło udział 36 uczniów, którzy wraz z opiekunami wyjechali do szkoły partnerskiej w **L-Imselfiet na Malcie** (dwa wyjazdy w grupach po 18 uczniów). Wyjazdy edukacyjne trwały po 6 dni, podczas których uczniowie, w czasie zajęć formalnych w szkole i nieformalnych poza szkołą, kształtowali i rozwijali wiele umiejętności i kompetencji.

Bardzo cieszymy się, że dzięki realizacji projektu *We create a better future together* nasi uczniowie mo-

gli bezpłatnie uczestniczyć w tak bogatym programie edukacyjnym, który dostarczył wielu wrażeń, nowych znajomości i niezapomnianych chwil. Na pewno zdobyte doświadczenie osobiste i udział w zajęciach lekcyjnych w innym kraju zainspiruje i zmotywuje ich do wielu dobrych zmian w swoim życiu i zaowocuje wieloma nowymi pomysłami. Razem kreujemy lepszą przyszłość!

Tekst: **Zofia Międlar-Mruk** – dyrektor SP w Tyczynie



I have a dream...

Martin Luther King

Uroczyste podsumowanie projektu *Ponadnarodowa Mobilność Uczniów*

16 listopada br. w Szkole Podstawowej w Tyczynie odbyło się uroczyste podsumowanie projektu *Ponadnarodowa Mobilność Uczniów We create a better future together*. Spotkanie rozpoczęła dyrektor szkoły **Zofia Międlar-Mruk**, która powitała zaproszonych gości, nauczycieli i uczniów.

W tym dniu swoją obecnością zaszczytili nas m.in.: wizytatorzy Podkarpackiego Kuratorium Oświaty: **Paweł Boratyński** i **Grażyna Tereszkiwicz**, przewodnicząca NSZZ Solidarność Oświaty **Bogusława Buda**, przedstawiciele samorządu: burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki**, przewodniczący Rady Miejskiej **Ryszard Fornal**, sekretarz gminy **Anna Fil**, skarbnik gminy **Barbara Matuła**, przewodniczący Rady Mieszkańców Miasta Tyczyna **Jan Napora** oraz reprezentujące Gminny Zespół Obsługi Szkół: **Marta Zawidlak** i **Beta Sala**. Wśród przybyłych gości znaleźli się również: dyrektor Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej **Alicja Kustra**, dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury **Zakia Cieślicka-Majka**, była dyrektor MGOK-u **Zofia Matys**, emerytowana księgowa gminy **Krystyna Bogdan**, społecznik i były dyrektor Szkoły Podstawowej w Hermanowej **Zofia Domino** oraz dyrektorzy zaprzyjaźnionych szkół: **Dorota Tarańska-Kleşk**, **Elżbieta Rożek**, **Halina Drajek** i **Lucjan Osiały** wraz z nauczycielami i przedstawicielami samorządów uczniowskich. W spotkaniu wzięli także udział przedstawiciele Rady Rodziców oraz rodzice uczestników programu.

Goście zaproszeni na uroczyste podsumowanie projektu



Po powitaniu dyrektor **Zofia Międlar-Mruk** podsumowała projekt. W swoim wystąpieniu powiedziała m.in.: *I have a dream too... Moim marzeniem było, jest i będzie, aby uczniowie naszej szkoły podróżowali, zwiedzali świat, poznawali inne kultury, swoich rówieśników różnych nacji. Marzę, aby byli otwarci, nie mieli kompleksów, barier językowych, a przede wszystkim ograniczeń psychicznych i mentalnych. Projekt Ponadnarodowa Mobilność Uczniów „We create a better future together” jest dowodem na to, że... marzenia się spełniają!*



Podczas spotkania można było m.in. posłuchać wrażeń uczniów z wyjazdu na Malte



Dyrektor oraz nauczyciele zaangażowani w realizację projektu otrzymali od Rady Rodziców upominki w ramach podziękowania. Od lewej: Łukasz Bereś, Elżbieta Rabiejewska, dyrektor Zofia Międlar-Mruk, Karolina Józwiak, Anna Pondo, Adam Janiec

Po części oficjalnej nastąpiła część artystyczna uroczystości. Program zaprezentowany przez uczniów zabrał publiczność w niezwykłą podróż w czasie i przestrzeni. Łącząc przeszłość z teraźniejszością, przeniósł widzów na Malte, ukazując nie tylko skomplikowaną sytuację geopolityczną tego państwa oraz jego burzliwe losy na przestrzeni dziejów, ale także stan obecny kraju na Morzu Śródziemnym.

Spotkanie zakończył wernisaż fotografii z pobytu uczniów SP Tyczyn na Malcie oraz degustacja maltańskich potraw.

Tekst: **Adam Janiec**

Warto pamiętać o historii

Uczniowie klas ósmych Szkoły Podstawowej w Tyczynie wzięli udział w ogólnopolskiej kampanii o tematyce historycznej zorganizowanej pod hasłem: **BohaterON – włóż historię!** Akcja miała na celu upamiętnienie i uhonorowanie uczestników Powstania Warszawskiego oraz promocję historii Polski XX w. Realizacja projektu pozwoliła poszerzyć wiedzę naszych uczniów o Powstaniu Warszawskim, wzmocnić poczucie tożsamości narodowej, krzewić postawy patriotyczne oraz budować wrażliwość społeczną.

Nasze działania miały pokazać uczniom, że historia nie musi być nudna – jej treści można przekazać w atrakcyjnej dla młodych ludzi formie. Receptą na niestandardową lekcję historii okazała się gra terenowa. Uczniowie z wielkim zaangażowaniem wcieli się w role żołnierzy Polski Walczącej i wzięli udział w grze, która rozegrała się w tyczyńskim parku. Drużyny musiały pokonać wiele „punktów kontrolnych”, aby pomyślnie wykonać „tajną misję”. Uczniowie wykazali się wiedzą o Powstaniu Warszawskim, wcielili się w role

wojennych sanitariuszy, odbyli szkolenie i wykonywali resuscytację na fantomie. Młodzież musiała także wykazać się wiedzą na temat pieśni walki podziemnej i zaprezentować własne talenty artystyczne. Sporym zaciekawieniem cieszyła się *Walka o Starówkę*, gdzie uczniowie pod czujnym okiem **ks. Mateusza** uczyli się strzelać z krótkiej i długiej broni do celu. Całą akcję zwieńczyło wysłanie własnoręcznie wykonanych kartek do żyjących Powstańców. Stanowią one swoisty dowód uznania i naszej wdzięczności za wolną Polskę oraz są początkiem pięknego dialogu pokoleń.

Drużyny, realizując zadania, zdobywały punkty. Klasyfikacja okazała się bardzo wyrównana. Wszystkich uczestników pragniemy pochwalić za właściwą postawę, zaangażowanie i chęci do nauki oraz dzielenie się wiedzą w duchu szlachetnej rywalizacji. Niech tradycja, przeszłość i pielęgnowanie historii będą dla Was nadal bardzo ważne.

Tekst: **Dorota Daż-Dolecka** – nauczyciel SP w Tyczynie

Uczniowie klas 8 SP w Tyczynie wzięli udział w ogólnopolskiej kampanii o tematyce historycznej **BohaterON – włóż historię!**



Lekturki spod chmurki

Omawianie lektury wcale nie musi być nudne. Już niebawem przekonają się o tym nasi drugoklasiści. Właśnie rozpoczęliśmy realizację projektu edukacyjnego *Czytam z klasą. Lekturki spod chmurki*. To już kolejna, trzecia edycja projektu, w której uczniowie będą mierzyć się z atrakcyjnymi zadaniami związanymi z przeczytaną lekturą. Na początek dzieci stworzyły klasową chmurkę oraz otrzymali lekturniki. Ponadto drugoklasiści rozpoczęli wyzwanie czytelnicze: budują wieże z przeczytanych książek i są częstymi gośćmi w szkolnej bibliotece.



Klasowa chmurka wykonana przez uczniów

Tekst i fot.
Maria Piotrowska-Sołtys

Już jesteśmy uczniami

15 października br. odbyła się w naszej szkole uroczystość pasowania na ucznia. Wydarzenie to zapewne na długo pozostanie w pamięci każdego ucznia klasy pierwszej. W tym dniu dzieci oficjalnie zostały przyjęte do grona uczniów Szkoły Podstawowej w Borku Starym.

Podczas uroczystości pierwszoklasiści pokazali, że potrafią pięknie śpiewać, recytować wiersze, grać i tańczyć.



Grupa pierwszoklasistów ma nazwę *Motylki*, stąd uczniowie wystąpili w barwnych przebraniach motyli

Najważniejszą częścią uroczystości, na którą wszyscy czekali, było ślubowanie oraz pasowanie wielkim ołówkiem przez dyrektora Szkoły **Lucjana Osiańskiego**. Pierwszaki głośno i z przekonaniem przyrzekały być dobrymi i pilnymi uczniami oraz rzetelnie wypełniać swoje obowiązki, o czym przypominają im będą otrzymane dyplomy i legitymacje szkolne.

Wszystkim pierwszoklasistom w tak ważnym dla nich dniu życzymy wielu sukcesów na nowej drodze obowiązków szkolnych.

Tekst i fot. **Magdalena Kawa-Szpala**

Najmłodszy uczy się udzielać pierwszej pomocy

W piątek 22.10 br. uczniowie kl. 1 i 2 uczestniczyli w zajęciach dotyczących zasad udzielania pierwszej pomocy. Wiedza i praktyka z zakresu pierwszej pomocy została przekazana w profesjonalny sposób przez ratownika medycznego **Piotra Wasylika**.



Wspólna fotografia uczniów z panem ratownikiem

Umiejętności i sposób zachowania się w sytuacjach zagrożenia życia jest niezmiernie ważny, dlatego pokaz pożądanych zachowań, rad i fachowych działań w znacznym stopniu poszerzył wiedzę uczniów z tego zakresu.

Tekst i fot. **Magdalena Kawa-Szpala**

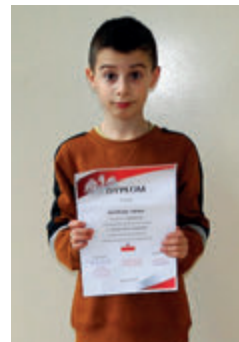
Sukcesy Mai i Mateusza



Maja z dyplomem i nagrodami

• Miło jest nam poinformować, że w ogólnopolskim konkursie plastycznym pt. *Dzień i noc w szarości* praca wykonana przez **Mają Szpałę** z kl. 7b zajęła 2 miejsce. Na tegoroczny konkurs wpłynęło ponad 1800 kompozycji z całej Polski. Nadesłane prace wykonano w rozmaitych monochromatycznych technikach plastycznych: rysunkowych, malarzkich, graficznych i fotograficznych.

• Uczeń kl. 2 **Mateusz Szura** został wyróżniony w ogólnopolskim konkursie plastycznym *Polska – moja ojczyzna*, który zorganizowała Świetlica Szkoły Podstawowej nr 50 w Białymstoku. Prace uczestników były oceniane pod wieloma aspektami, m.in. poziomu artystycznego i estetyki, indywidualnego potraktowania tematu, zgodności pracy z tematem przewodnim oraz samodzielności wykonanej pracy. Praca Mateusza była niezwykle staranna, bowiem jest to uczeń utalentowany plastycznie i to nie pierwsze wyróżnienie, jakie zdobył.



Serdecznie gratulujemy Mai i Mateuszowi i życzymy dalszych sukcesów.

Tekst i fot.: **Maria Piotrowska-Sołtys, Magdalena Kawa-Szpala**

Bo nie spotkasz nigdy w klatce ptaka szczęśliwego...

Tegorocznej akademii z okazji odzyskania niepodległości przez Polskę towarzyszyły symbole miłości ojczyzny, walki o wolność, symbole wiary i zwycięstwa. Myślą przewodnią było ukazanie dążeń niepodległościowych, cierpienia Polaków oraz znaczących wydarzeń, które stały się dla naszej historii symbolami narodowymi.



Spółeczność uczniowska podczas programu artystycznego z okazji Dnia Niepodległości

Montaż słowno-muzyczny oraz pieśni patriotyczne dostarczały zebrany nie tylko wrażeń estetycznych, ale również pobudzały do refleksji nad postawami patriotycznymi. Uczniowie z dumą recytowali wiersze i śpiewali pieśni patriotyczne. Zaangażowanie uczniów i nauczycieli w przygotowanie akademii sprawiło, że udało nam się przenieść w czasy walki Polaków o utęsknioną wolność.

Reasumując, warto przytoczyć słowa św. Jana Pawła II: *Dzisiaj wypada powiedzieć: nie ma solidarności bez miłości. Więcej, nie ma przyszłości człowieka i narodu bez miłości, bez tej miłości, która przebacza, choć nie zapomina, która jest wrażliwa na niedolę innych, która nie szuka swego, ale pragnie dobra dla drugich; tej miłości, która służy, zapomina o sobie i gotowa jest do wspaniałomyślnego dawania.* Dlatego tak ważne jest przywoływanie wydarzeń z dziejów Polski i wdrażanie od najmłodszych lat do postaw patriotycznych.

Tekst: **Iwona Kruk** - nauczyciel SP w Hermanowej

Wyjazd na kręgle

8 listopada br. uczniowie klasy 7a wybrali się wraz z wychowawcą i opiekunem **Justyną Wróbel** na kręgle do rzeszowskiej Galaktyki. Celem wycieczki była integracja zespołu klasowego poprzez zabawę połączoną z rywalizacją.

Gra okazała się niezwykle wciągająca. Pobyt w kręgielni dostarczył wielu wrażeń i emocji. Okazał się fantastycznym sposobem aktywności ruchowej, zabawy i rywalizacji. Swoje siły gracze wzmocnili pyszną pizzą.

Następnie udaliśmy się na jesienny spacer po Parku Papieskim. Wszyscy wrócili zadowoleni z wycieczki i nie mogą doczekać się następnego razu. Może z okazji mikołajek? Może...

Tekst: **Piotr Ledwoń** - nauczyciel SP w Hermanowej



Wspólna fotografia przy pomniku papieża św. Jana Pawła II

Wyjazd uczniów na EuroWeek

W dniach 25-29.10 br. uczniowie klas 6-8 uczestniczyli w obozie edukacyjnym w ramach programu *EuroWeek*. Uczestnicy miło spędzili czas w czasie pobytu w ośrodku w Długopolu Dolnym na Ziemi Kłodzkiej. Zorganizowano tam zajęcia w formie interaktywnych warsztatów, gier symulacyjnych i praktycznych ćwiczeń prowadzonych w języku angielskim przez szkoleniowców Fundacji *EuroWeek*. Uczestnicy mieli także możliwość zapoznania się z kulturą i zwyczajami innych krajów. Wielu aktywnościom sprzyjała piękna pogoda, która umożliwiała prowadzenie zajęć na świeżym powietrzu pośród malowniczych widoków.



Uczestnicy obozu edukacyjnego *EuroWeek*

Tekst: **Justyna Wróbel** - nauczyciel SP w Hermanowej

Podsumowanie programu Szkolne Przygody Gangu Swojaków

Realizacja programu sprawiła nam ogromną radość. Przedszkolaki chętnie chłonęły informacje na temat zwierząt zamieszkujących polskie tereny. Każdy z nas miał swojego faworyta. Największą popularnością cieszył się jednak Rak Romek. Magiczne, przepięknie przyjaźnią opowiadania **Renaty Piątkowskiej** towarzyszyły nam każdego dnia. To właśnie dzięki nim bliżej poznaliśmy bohaterów Gangu Swojaków.

Realizacja zadania konkursowego była dla nas miłym wyzwaniem. Wspólnie postanowiliśmy, że nasza praca będzie swego rodzaju inscenizacją, formą teledysku do piosenki z programu. W trakcie kręcenia scenek tematycznych towarzyszył nam uśmiech od ucha do ucha, każdy przedszkolak mógł wcielić się w ulubionego bohatera. Dzieci wykazały się kreatywnością oraz aktywnością. Przygoda ze Swojakami zapadnie nam w pamięci na długi czas.



Teledysk do piosenki Gangu Swojaków w wykonaniu przedszkolaków

ciąg dalszy na str. 14

Dzień Postaci z Bajek

Witajcie w naszej bajce... 5 listopada br. sala przedszkolaków zamieniła się w bajkową krainę, gdzie spotkać można było Kapitana Haka, Myszkę Minnie, Zorro, Jednorożca, Wróżkę, Czarodziejkę, Asterixa, Zajączka z *Kubusia Puchatka* oraz Czarodziejów. Dzieci sprawdziły swoją wiedzę ze znajomości bajek i baśni poprzez odgadywanie zagadek oraz rozwiązywanie łamigłówek. Miały okazję wysłuchać bajki teatryku kamishibai pt. *Brzydkie Kaczątka* oraz sprawdzić swoją kondycję w zabawach tanecznych, które przyniosły nam wiele radości.



Dzień Postaci z Bajek w oddziale przedszkolnym

Śmiało możemy stwierdzić, że nasze przedszkolaki doskonale poradziły sobie z wyznaczonymi im zadaniami. Codzienne czytanie, które realizujemy w przedszkolu każdego dnia, pogłębia ich wiedzę na temat bajkowych historii oraz wzbogaca słownictwo, wyrabiając potrzebę spędzania czasu wolnego z książką.

Nominacja do plebiscytu Nauczyciel i Szkoła na Medal

Niezmiernie miło nam poinformować, że Szkoła Podstawowa im. Św. Królowej Jadwigi w Hermanowej została zgłoszona przez uczniów i ich rodziców do nagrody *Szkoła Roku* w akcji *Nauczyciel i Szkoła na Medal* - największym plebiscycie edukacyjnym w Polsce, który w województwie podkarpackim jest prowadzony przez *Gazetę Codzienną Nowiny*.

Jednocześnie nominację do tytułu *Nauczyciel na Medal* otrzymała wychowawczynie klasy 3 **Marta Rzućek**. Serdecznie prosimy o głosy.

Teksty: **Aleksandra Kopiec**
- nauczyciel SP w Hermanowej



Informacje z Biblioteki Publicznej w Tyczynie

Kolejne Wyprawki Czytelnicze w bibliotekach publicznych gminy Tyczyn

Już po raz czwarty MiGBP w Tyczynie przystąpiła do ogólnopolskiej kampanii organizowanej przez Instytut Książki, której celem jest zachęcenie rodziców do codziennego czytania dzieciom oraz odwiedzania z pociechami bibliotek. W ramach akcji każde dziecko w wieku 3-6 lat, które zostanie zapisane do biblioteki i którego rodzice wyrażą chęć udziału w projekcie, otrzyma Wyprawkę Czytelniczą.

Co znajduje się w Wyprawce? Książeczka dla dziecka pt. *Pierwsze czytanki dla...*, broszura dla rodziców o korzyściach płynących z częstego odwiedzania przez dzieci biblioteki oraz Karta Małego Czytelnika z miejscem na 10 naklejek. Dziecko otrzyma naklejkę podczas każdej wizyty w bibliotece zakończoną wypożyczeniem przynajmniej jednej książeczki. Po uzbieraniu 10 naklejek mały czytelnik zostanie uhonorowany imiennym Dyplomem i otrzyma niespodziankę przygotowaną specjalnie przez MiGBP w Tyczynie. Potem zabawa zaczyna się od nowa – dziecko może po raz kolejny zbierać naklejki na nową Kartę, by otrzymać kolejny Dyplom.



Od października br. każde dziecko w wieku 3-6 lat, które zostanie zapisane do biblioteki, może otrzymać Wyprawkę Czytelniczą wraz z Kartą Małego Czytelnika

W ciągu czterech lat rozdaliśmy już dziesiątki Dyplomów Małego Czytelnika. Dla nas bibliotekarzy to zawsze emocjonujący moment, ponieważ dziecko czuje się wtedy bardzo ważne i docenione. Widać w oczach każdego małego czytelnika, że otrzymanie Dyplomu to dla niego chwila pełna radości i ekscytacji. A my mamy nadzieję, że te pierwsze spotkania dzieci z biblioteką i bibliotekarzami zapiszą się w pamięci najmłodszych jako mile i ciekawie spędzony czas.

Tekst: **Agnieszka Janda** - gminny koordynator projektu

Zapisz dziecko do biblioteki, a otrzyma WYPRAWKĘ CZYTELNICZĄ

Zapraszamy dzieci w wieku 3-6 lat do bibliotek publicznych w gminie Tyczyn po odbiór WYPRAWEK CZYTELNICZYCH

CO ZNAJDUJE SIĘ W WYPRAWCE?

- 1 Książeczka dla dzieci pt. *Pierwsze czytanki dla...*
- 2 Broszurka dla rodziców pt. *Przedszkolak idzie do biblioteki*
- 3 Karta Małego Czytelnika z miejscem na 10 naklejek

Po uzbieraniu 10 naklejek dziecko otrzyma **Dyplom Małego Czytelnika** oraz niespodziankę i...
...zabawa zaczyna się od nowa

Szczegóły:
www.wielki-czlowiek.pl
www.tyczyn-biblioteka.pl
tel. (17) 22-19-410

Terminal Academica w bibliotece w Tyczynie

Mamy dobrą informację dla uczniów, studentów, nauczycieli i wszystkich tych, którzy chcą poszerzać swoją wiedzę w pracy zawodowej lub hobbystycznie. W MiGBP w Tyczynie uruchomiony został terminal międzybibliotecznej cyfrowej wypożyczalni Academica.

Academica to darmowa wypożyczalnia, która umożliwia korzystanie ze zbiorów cyfrowych Biblioteki Narodowej bez konieczności wyjazdu do Warszawy. Dzięki cyfrowej wersji zbiorów czytelnik ma dostęp do ponad 3,5 miliona publikacji ze wszystkich dziedzin wiedzy, również tych najnowszych, które są objęte prawem autorskim.

Do czego służy terminal?

W Academice udostępniane są zbiory z domeny publicznej i te, które dostępne są na wolnych licencjach lub licencjach udzielonych Bibliotece Narodowej. Z tych zbiorów można skorzystać w dowolnym miejscu i z dowolnego urządzenia mobilnego, które ma dostęp do Internetu. Wystarczy wejść na stronę: **www.academica.edu.pl**.

Academica udostępnia także zbiory, które są chronione prawem autorskim. Są wśród nich także najnowsze publikacje z danej dziedziny wiedzy. Dostęp do tych zbiorów jest możliwy wyłącznie po zalogowa-



niu się do terminala Akademiki. Takie terminale są dostępne w bibliotekach w całej Polsce, również w MiGBP w Tyczynie, które przyłączyły się do systemu.

Jak to działa? Wystarczy, że czytelnik przyjdzie do naszej biblioteki i zapyta, czy mamy w zbiorach daną książkę z jakiejś dziedziny wiedzy. Jeśli jej nie posiadamy, możemy sprawdzić jej dostępność w Academice. Jeśli dany tytuł jest dostępny w tej cyfrowej wypożyczalni, bibliotekarz loguje się do systemu przez terminal i po uzyskaniu dostępu do poszukiwanego tytułu udostępnia terminal czytelnikowi, który może korzystać z niego dowolną ilość czasu (jeśli nie ma oczekujących użytkowników) w godzinach pracy biblioteki. Zbiorów objętych prawem autorskim nie można kopiować. Dozwolone jest jedynie wykonywanie zdjęć fragmentów tekstu ważnych dla czytelnika.

Zainteresowanych skorzystaniem z Akademiki zapraszamy do kontaktu z biblioteką pod nr. tel. **(17) 22-19-410**.

Tekst: **Agnieszka Janda**

Czytanie tak ważne jak... witaminy

*Domeną bibliotekarzy i biblioterapeutów jest zachęcanie rodziców i opiekunów do jak najwcześniejszego czytania dzieciom. O wpływie czytania na rozwój najmłodszych piszą się i mówi coraz więcej. Wśród głosów na „tak” przeważają już nie tylko bibliotekarze, ale także pedagodzy, nauczyciele i psychologowie. Do tego grona od ponad 30 lat zalicza się także pediatra **prof. Barry Zuckerman**, który jako pierwszy lekarz na świecie zaczął rekomendować czytanie na równi z witaminami – jako element niezbędny dla zdrowego rozwoju dziecka.*

Prof. Zuckerman poszedł o krok dalej. Wraz z kolegą lekarzem **Robertem Needlmanem** jako pierwsi zaczęli wypisywać swoim małym pacjentom – oprócz zwykłych recept – recepty na książki, które warto czytać z dzieckiem. Obecnie podobne działania mają miejsce w innych krajach, m.in. w Wielkiej Brytanii, gdzie w księgarniach i bibliotekach wydzielone są specjalne księgozbiory książek na receptę. Lekarze otrzymują wykazy tych wydawnictw i podczas wizyty pacjenta zakreślają tytuły warte przeczytania przez daną osobę. Pacjent z taką „receptą” udaje się do biblioteki lub księgarni.



ich prawidłowego, wszechstronnego rozwoju, to warto iść tą drogą, którą potwierdzają także specjaliści z innych dziedzin, pracujący na co dzień z najmłodszymi.

Powstały nawet wytyczne dla amerykańskich pediatrów i lekarzy rodzinnych, by podczas każdej profilaktycznej wizyty rodziców z dzieckiem w przychodni promować czytanie książek najmłodszym.

W Polsce od ponad dwóch lat *Fundacja Powszechnego Czytania* (ksiazkanarecepte.pl) promuje wśród pediatrów i lekarzy rodzinnych akcją (*Książka na receptę*) zachęcania rodziców do czytania dzieciom książeczek. Również *Fundacja Poemat – Słowa na wagę* prowadzi projekt Centrum Leczenia Czytaniem we współpracy z **dr Wandą Matras-Mastalerz** (prezes Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego), którą dwukrotnie gościliśmy w tym roku w Tyczynie na warsztatach dla dorosłych i dzieci.

Źródła:

- www.mp.pl/pacjent/pediatric/ksiazka-na-recepte/20242,szczepionka-przeciw-agresji-i-klopotom-szkolnym
- szkolaedukacji.pl/wykład-zuckerman/
- www.hellozdrowie.pl/na-swiecie-naprawde-istnieja-recepty-na-ksiazki-mowi-dr-wanda-matras-mastalerz
- poemat.com.pl/centrum-leczenia-czytaniem/

Tekst: **Agnieszka Janda**, grafika: freepik.com

Ktoś powie: czy to nie przesada? Myślę, że nie. Skoro wybitni amerykańscy lekarze pediatrzy – biorąc pod uwagę własne doświadczenie zawodowe - rekomendują czytanie dzieciom jako nieodzowny element

Nowości wydawnicze w bibliotekach publicznych gminy Tyczyn

Informujemy, że od 2021 r. Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie jest beneficjentem programu wieloletniego: „**Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025**”. W ramach Programu, w zakresie Priorytetu 1. Poprawa oferty bibliotek publicznych dla kierunku interwencji K.I. 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych, ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego nasza biblioteka otrzymała kwotę **7 tys. zł** na zakup nowości wydawniczych. Wydawnictwa zakupione za te środki wzbogacą nasze księgozbiory o pozycje szczególnie pożądane przez czytelników.

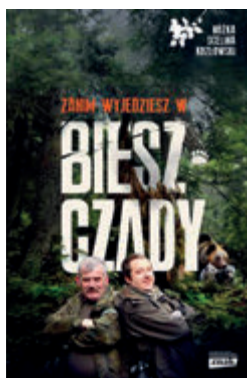


Dofinansowano ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025” w ramach zadania: „Dofinansowania dla bibliotek publicznych na zakup nowości wydawniczych oraz usługi zdalnego dostępu do książek w formatach e-booków i/lub audiobooków i/lub synchrobooków – Priorytet 1, Kierunek interwencji 1.1 w ramach NPRCz 2.0”.

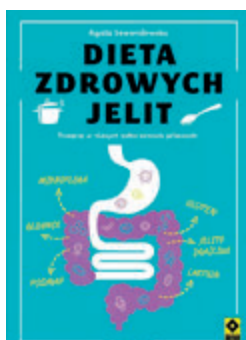
PÓŁKA Z KSIĄŻKAMI

Czasem, kiedy przechodzę między regałami książek w bibliotece, jakiś egzemplarz dosłownie „wpadnie” mi w oko – przyciągnie pomysłową okładką, czcionką czy tytułem. W dzisiejszej „Półce...” prezentuję książki, na które natrafiłam zupełnie przypadkowo. Jednak to „coś” sprawiło, że zatrzymałam się przy nich dłużej, zaglądając do środka i z zaciekawieniem przeglądając kolejne strony.

Pierwsza z nich przyciągnęła mnie tytułem. Bieszczady to przecież blisko nas. Trzech mężczyzn jako autorów: dwóch leśników (**Kazimierz Nózka** i **Marcin Scelina**) i kulturoznawca (**Maciej Kozłowski**) oraz intrygujący tytuł: **Zanim wyjedziesz w Bieszczady**. Zaczęłam czytać... i przepadałam. Niezwykłe gawędziarski styl, wiele ciekawych treści (historycznych, przyrodniczych i innych) przeplatanych humorystycznymi opowieściami leśników to literacka mieszanka, która niejednemu czytelnikowi – niekoniecznie lubiącemu góry – przypadnie do gustu. Nie trzeba mnie namawiać na wypad w Bieszczady, ale po poznaniu tej książki mam jeszcze większą ochotę pojechać na południowe rubieże Podkarpacia, by osobiście poznać panów Kazimierza i Marcina, którzy prowadzą bardzo ciekawy fanpage na Facebooku (NadlesnictwoBaligródLasyPanstwowe). W książce umieszczono także zdjęcia Bieszczadów ze zbiorów leśników.



Druga pozycja zaciekawiła mnie ze względu na tytuł. Dużo się teraz mówi o tym, że tak naprawdę nasze zdrowie kryje się w jelitach, więc kiedy zobaczyłam tytuł **Dieta zdrowych jelit. Przepisy w różnych zaburzeniach jelitowych Agaty Lewandowskiej**, postanowiłam zajrzeć do środka. (Któż bowiem z nas nie miewa przynajmniej od czasu do czasu problemów jelitowych?). I zaskoczyłam się bardzo na plus. Co mnie przyciągnęło do tej książki? Bardzo przejrzysta szata graficzna. Przystępne i – co ważne – ciekawie napisane informacje: o pracy naszych jelit i mikroflorze jelitowej, o roli



biłonika (który w nadmiarze może szkodzić), a także o zaburzeniach jelitowych i pokarmowych nietolerancjach. Czytanie bardzo ułatwiają kolorowe ramki z najważniejszymi informacjami (pomagają one zapamiętać naprawdę ważne treści). Wszystko to sprawiło, że nie zamknęłam tej książki szybko. No i przepisy kulinarne takie, jak lubię: na proste potrawy, z niewielką ilością składników. To mnie ujęło i dlatego dziś polecam wszystkim czytelnikom ten poradnik. Ciekawa jestem, czy Państwu też przypadnie do gustu.

W „**Poławiaczkach perel**” **Uli Ryciak** zaintrygowała mnie druga część tytułu tego wydawnictwa: „**Pierwsze Polki na krańcach świata**”. W swojej książce autorka – podróżniczka – przedstawia barwne historie czterech polskich kobiet, które podążyły za swoimi marzeniami. Dziś nikogo nie dziwią egzotyczne wyprawy Beaty Pawlikowskiej czy ekstremalne pomysły Martynej Wojciechowskiej. Ale sto lat temu przebywająca wśród Indian Polka budziła nie tyle zdumienie, co oburzenie. Co łączy **Michalinę Issakową, Jadwigę Toeplitz-Mrozowską, Ewę Dzeduszycką** i **Marię Czaplicką**? Nie tylko podobne lata urodzin (lata 80. XIX w.), ale odważne podążanie za pasjami i ogromna chęć poznawania nieznanego; odkrywania tego, czego jeszcze żadna Polka nie odkryła. Samotne wędrowki po Ameryce Południowej, życie wśród Indian, podróże po rzadko uczęszczanych zakątkach Europy i Azji, badanie zwyczajów szamanów – tak w telegraficznym skrócie można by podsumować życie tych czterech kobiet, które łamały stereotypy, że tylko mężczyźni mogli odbywać w tamtych czasach dalekie podróże w ramach ekspedycji naukowych. Książkę uzupełniają fotografie bohaterki z licznych podróży.



Poleca: **Agnieszka Janda**

Stare fotografie cz. XII

Do kolejnej części cyklu o starych fotografiach przygotowałem cztery zdjęcia. Pierwsze z nich (**fot. nr 1**) jest szczególnie dedykowane **Arturowi Paśko**, któremu bardzo się spodobało prezentowane w części X zdjęcie z wielbładami. Wyszukując kolejnych zdjęć w albumach, godnych zaprezentowania w kolejnej części cyklu o starych fotografiach, natknąłem się na drugie zdjęcie z wielbładami z tego samego okresu co wcześniejsza, ale z udziałem większej grupy mieszkańców Tyczyna. Dlatego zamieszczam ją ponownie. Są to z całą pewnością lata czterdzieste po wyzwoleniu Tyczyna (~1944-1948). W tym ujęciu obiektywu widoczna jest liczna grupa dzieci, które pozują do pamiątkowej fotografii. Zdjęcie wykonano gdzieś na tyczyńskich błoniach (jadąc do Rzeszowa po prawej stronie przed mostem na Strugu). Na powyższym kadrze rozpoznaję trzy osoby. Od lewej strony stoją mężczyźni, pierwsi dwaj to bracia Kościółkowie: **Roman** i **Stanisław** (lub odwrotnie), a następny to **Józef Chmielowski**.



Następne dwa zdjęcia dokumentują pogrzeby. W ubiegłym wieku kondukt pogrzebowy przez całe miasto były codziennością. Teraz zmieniła się tradycja wyprowadzania z prawie każdego domu trumny ze zmarłym do kościoła, a także i przepisy. Ksiądz lub księża uczestniczyli w tej ceremonii od samego początku. Na takich ujęciach, mimo smutnej chwili, teraz po latach można coś ciekawego zauważyć, porównać, a nawet rozpoznać osoby znane nam dzisiaj lub kiedyś przed laty. Najbardziej zaintrygowała mnie **fotografia nr 2**, na której oprócz części konduktu pogrzebowego z wieńcami widoczna jest charakterystyczna drewniana budowla z ciekawym wysokim wykuszem zwieńczonym daszkiem z ozdobnymi. Zastanawiam się, w którym miejscu zrobiono to zdjęcie i gdzie stał ten budynek? Najprawdopodobniej jest to scena z pogrzebu mojego wujka z 1949 r. lub dziadka z 1962 r.



Drugie zdjęcie z tej serii (**fot. nr 3**) zapewne większość z Państwa rozpozna. Jest to ulica Kilińskie-go. Zdjęcie to skadrował, mniej więcej na wysokości obecnej poczty, niezawodny pan **Zdzisław Baniak**, który uwiecznił pogrzeb mojej babci w 1966 r. Chciałbym zwrócić uwagę na charakterystyczną nawierzchnię tej ulicy. Betonowa sześciokątna trylinka przez długie lata służyła mieszkańcom Tyczyna. Być może w tamtych latach, gdy zimy były surowe, lepiej było po niej wjechać stromym podjazdem na rynek. Dodam, że tyczyńska młodzież (ja też) pokonywała tę trasę na sankach do samego jej końca, pod ganek domu państwa Paśków. Jeszcze ciekawszym obiektem na tej fotografii jest mały drewniany domek na zakręcie, który doskonalnie pamiętam. Wszyscy mówili, że jest bardzo stary i wtedy miał chyba ponad sto lat. Na pierwszym planie należy zwrócić uwagę na długoletniego organistę naszego kościoła, pana **Franciszka Leńczyka**.



Ostatnie zdjęcie (**fot. nr 4**) zostało zrobione podczas okupacji niemieckiej lub tuż po wyzwoleniu. Na pierwszym planie stoi mały **Jerzy Paśko** (wujek) przed rodzinnym domem. Teraz, mniej więcej w tym miejscu, stoi dom państwa Wyżykowskich ze sklepem przemysłowym. Zdjęcie zostało zrobione od ulicy Podwale, a na ostatnim planie jest widoczny zarys górnej części kamienicy państwa Pilatów.



Tekst: **Krzysztof Chmielowski**

Chcę być w centrum twojej uwagi - osobowość histrioniczna



Osoby z histrionicznym zaburzeniem osobowości nie da się nie zauważyć. Potrafi zrobić koło siebie show, byle tylko przykuć uwagę innych. Osoba ta będzie mówiła głośno i barwnie, dużo gestykulując. By zwrócić uwagę, coś upuści, opowie niesamowitą historię czy nawet zemdleje. Jej ubiór i sposób zachowania bywa określany przez innych jako uwodzicielski. Jednak poza stylem bycia dostrzegalnym na pierwszy rzut oka osoba z histrionicznym zaburzeniem osobowości może borykać się z problemami w relacjach międzyludzkich, lękami czy depresją, które bywają trudniejsze do zaobserwowania.

Zachowania charakterystyczne dla osobowości histrionicznej

- Zwracanie na siebie uwagi – stałe poszukiwanie wrażeń, dążenie do dostrzeżenia i docenienia przez innych. Osoba taka źle czuje się, gdy nie jest w centrum uwagi.
- Przesadne uzewnętrznianie emocji – teatralne zachowania, dramatyzowanie na temat własnych przeżyć, nadmiernie impresyjna mowa.
- Płytkość emocji – przeżywane emocje są powierzchowne, szybko ulegają zmianie. Występuje skłonność do wpadania w gniew i znudzenie.
- Uwodzicielskość w zachowaniu i w wyglądzie - w relacjach z innymi ludźmi występują zachowania prowokacyjne seksualnie, nieadekwatne do sytuacji.
- Podatność na sugestie – łatwo poddawanie się sugestiom, uleganie wpływom innych osób lub okoliczności.
- Przecenianie relacji – kontakty i związki z innymi ludźmi są oceniane jako bliższe niż w rzeczywistości.
- Skupienie na wyglądzie fizycznym – podkreślanie fizyczności, postrzeganie siebie jako osoby atrakcyjnej i czarującej, wykorzystywanie wyglądu, by przyciągać uwagę innych.

Odmiany osobowości histrionicznej

Teatralna - jest to osoba pożądaną uwagi, zmanierowana, ze skłonnościami do dramatyzowania. Jej zachowanie oraz wygląd nie są naturalne. Skupia się na przyciąganiu uwagi swoim wyglądem. Może to osiągnąć, posiadając styl jak z żurnala albo przyciągać wzrok przesadną stylizacją, np. nadmiarem biżuterii czy mieszanką kolorów.

Pełna życia (z cechami osobowości narcystycznej) - osoba ożywiona, optymistyczna, wesoła. Bywa spontaniczna, reaguje impulsywnie, nie zważając na konsekwencje. Często poszukuje nowych wrażeń, zmienia partnerów. Osoby, które funkcjonują bliżej normy mają nowe pomysły na biznes, pędzą z jednej pracy do drugiej, przyciągają swoją energią, natomiast typy bardziej zaburzone szybko się nudzą, nie dotrzymują obietnic, porzucają współników.

Infantylna (z cechami osobowości z pogranicza) – osoba ma problemy z poczuciem własnej tożsamości, jest skłonna do dziecinnych awantur, nerwowa. W relacjach wymagająca i nadmiernie przywiązana, łatwo przechodzi od miłości do nienawiści. W dobrych chwilach potrafi być życzliwa, a za moment mieć zły nastój. Często skarży się na złe traktowanie ze strony innych, a jeśli ktoś zaprzeczy, reaguje złością.

Zjednująca (z cechami osobowości zależnej) - głównym celem życia takiej osoby jest pozyskanie aprobaty. W tym celu potrafi zasypywać komplementami, łagodzić konflikty, poprawiać zły nastój. Stara się za wszelką cenę zadowolić innych, poświęcając własne potrzeby, np. poprzez przyznawanie komuś racji czy zgadzanie się na wszystko. Uważa siebie za osobą problemową, której nikt nie kocha.

Nieszczera (z cechami osobowości antyspołecznej) - na początku osoba ta może robić dobre wrażenie. Często jest odbierana jako towarzyska i spontaniczna. Potrafi jednak oszukiwać, wybuchać złością, nie dotrzymuje obietnic, bywa skłonna do łamania norm społecznych. Mogą być to również osoby, które są bardziej egocentryczne, a wtedy świadomie manipulują, są konfliktowe. Uprzejmość wo-

bec innych odbierają jako słabość oraz boją się, że sami zostaną tak ocenieni.

Wzburzona (z cechami osobowości z pogranicza) – osoba łatwo ulega emocjom, ma często zmienny nastrój - od podniecenia, przez napady gniewu, po wyczerpanie. Powierzchniowo życzliwa, jednak szybko się nudzi i jest społecznie niedojrzała. Nadwrażliwa na krytykę, łatwo traci nad sobą panowanie, reaguje z gwałtownością, szybko popada w przygnębienie. Nie znajdując aprobaty u innych, staje się kłótniwa, zazdrosna i krytyczna wobec otoczenia.

Agresja i przemoc u osób z osobowością histrioniczną

Osoby z osobowością histrioniczną bywają autoagresywne. Zdarza się, że aby zyskać uwagę, grożą samobójstwem lub nawet podejmują jego próby. Potrzeba osobistego znaczenia, chęć docenienia przez otoczenie oraz łatwość ulegania sugestii i wpływowi innych mogą powodować, że pod wpływem charyzmatycznych liderów czy grup osoby te zaangażują się w przemoc. Czasami szukając pobudzenia emocjonalnego, mogą podejmować zachowania ryzykowne czy niezgodne z prawem. Dążą wtedy do sytuacji, które powodują, że są w centrum uwagi, dostarczają im silnych emocji i pokonują nudę (np. wdawanie się w bójki).

Pomoc i terapia dla osób z histrionicznym zaburzeniem osobowości

Podstawową formą pomocy dla osób z tym zaburzeniem osobowości jest psychoterapia. Pomimo że osobowość histrioniczna jest dosyć „wyraźna” poprzez teatralne i przerysowane zachowanie, to jednak osoby z tą osobowością rzadko szukają pomocy terapeutycznej. Powodem, dla którego mogą zgłosić się na psychoterapię, są zazwyczaj problemy w relacjach z innymi. Terapeuta może być postrzegany jako *wybawca od kłopotów*. W relacji terapeutycznej mogą pojawić się charakterystyczne dla tych osób przesadnie silne emocje oraz zachowania uwodzicielskie. Może być też tak, że osoba histrioniczna podczas spotkania uzna, że terapeuta jest za mało zaangażowany lub nagle znudzi się terapią, a w konsekwencji porzuci pomoc. W przypadku depresji i objawów lękowych bywa konieczna wizyta u psychiatry i włączenie farmakoterapii. Leki mogą być jednak demonstracyjnie nadużywane lub posłużą do celów samobójczych, dlatego należy je stosować ostrożnie.

Tekst: **Joanna Kiszka** – psycholog OIK w Górnicy

Źródła:

J. Groth, *Histrioniczne zaburzenie osobowości*, w: *Zaburzenia osobowości. Problemy diagnozy klinicznej*, red. L. Cierpiątkowska, I. E. Soroko, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań 2017, s. 198-213;

• T. Millon, R. Davis i in., *Osobowość histrioniczna w: Zaburzenia osobowości we współczesnym świecie*, Instytut Psychologii Zdrowia, Polskie Towarzystwo Psychologiczne, Warszawa 2005, s. 317-363;

• https://www.mp.pl/pacjent/psychiatria/zaburzenia_osobowosci/74826,osobowosc-histrioniczna



Bankowcy dla Edukacji

Karty płatnicze – czym są i do czego służą?

Z roku na rok obserwujemy rosnącą popularność transakcji dokonywanych za pomocą kart płatniczych, a poziom ubankowienia naszego społeczeństwa rośnie z roku na rok. Do grona użytkowników płatności bezgotówkowych oraz nowych technologii płatniczych dołączają coraz starsze pokolenia, a poziom wykluczenia sukcesywnie maleje. Osoby korzystające z obrotu bezgotówkowego cenią sobie wygodę oraz komfort w codziennych zakupach, a także potrafią zaoszczędzić przy tym i czas, i pieniądze. Posiadacze kart płatniczych uwalniają się od konieczności codziennych wizyt w bankomatach, nerwowego zaglądania do kieszeni spodni czy torebek w poszukiwaniu monet i banknotów, a nawet noszenia portfela. Pod pojęciem karty płatniczej nie kryje się jednak tylko kawałek plastiku z atrakcyjnym nadrukiem.



Czy będąc przy kasie w sklepie, zdarzyło wam się zorientować, że portfel wraz z całą zawartością leży komfortowo na stole w kuchni? Lub przechodząc koło ulubionej cukierni zorientowaliście się, że macie przy sobie jedynie kilka drobnych monet? Robienie zakupów przy pomocy płatności bezgotówkowych dla wielu osób jest znacznie wygodniejsze niż przy pomocy gotówki. Zazwyczaj zapłacenie rachunku za zrobione zakupy kartą trwa kilka sekund – wystarczy przyłożyć kartę do terminala - bez wydawania reszty lub negocjacji z ekspedientem typu: *Czy mogę być winny grosika?*

Przeglądając ofertę dowolnego banku, z pewnością można natrafić na różne propozycje kart **płatniczych**. Różnią się one nie tylko formą i kolorem nadruku, ale przede wszystkim ich funkcjonalnością. Najpopularniejsze są karty:

- debetowe,
- kredytowe,
- przedpłacone (typu prepaid),
- wirtualne,
- obciążeniowe,
- bezstykowe.

Karty kredytowa i debetowa to najpopularniejsze rodzaje kart płatniczych oferowanych przez banki. Są to także karty najczęściej ze sobą mylone. Między nimi jest jednak kilka istotnych różnic, których przykłady przedstawiono w tabeli poniżej.

KARTA DEBETOWA	KARTA KREDYTOWA
Płacisz pieniędzmi, które rzeczywiście zgromadziłeś na swoim koncie	Używasz jej „na kredyt” z banku, płacisz pieniędzmi, których realnie nie zarobiłeś, później musisz je zwrócić
Płacisz w czasie rzeczywistym	Płacisz za swoją usługę/zakup później
Wypłacasz pieniądze z bankomatu bez opłat	Okres bezodsetkowy (zwykle ok. 50-60 dni), kiedy nie ponosisz kosztów odsetkowych w związku z pożyczaniem od banku pieniędzy
	Brak spłaty w terminie skutkuje naliczeniem odsetek
	Lepiej płacić kartą kredytową za transakcje bezgotówkowe, wypłata gotówki z bankomatu może być obciążona wysoką prowizją

Karty przedpłacone to karty, które wcześniej zostały zasilone określoną ilością pieniędzy. Ich zasadnicze działanie jest zbliżone do funkcjonowania kart podarunkowych, popularnych w sklepach odzieżowych czy ze sprzętem AGD. Karta taka nie jest rzeczywiście podłączona do konta bankowego i przy dokonywaniu nią transakcji nasze konto bankowe nie jest w rzeczy-

wistości obciążone. Zasilając taką kartę kwotą np. 100 zł, można dokonać zakupów do łącznej kwoty 100 zł i nie ma możliwości wejścia na takiej karcie na *minus*.

Karta wirtualna nie posiada swojego fizycznego odpowiednika, a mieści się np. w aplikacji mobilnej w telefonie, smartwatchu lub breloku. Dzięki temu, że posiada cechy jak zwykła plastikowa karta, umożliwia dokonywanie płatności na takich samych zasadach. Posiada ona jednak jedną zaletę – nie można jej zgubić. Karta ta jest jednak podłączona na stałe do naszego konta bankowego, co oznacza, że można ją zapłacić, kiedy na naszym koncie znajduje się wystarczająca ilość środków pieniężnych na realizację zakupów.

Karta obciążeniowa działa na zasadzie odroczonego terminu płatności, podobnie jak karta kredytowa. Powiązana jest ona z konkretnym rachunkiem klienta banku, z którego po tzw. okresie rozliczeniowym (np. jeden miesiąc) pobierana jest wydana już kwota. Zwykle takie karty są udostępniane pracownikom przez pracodawcę. Można ich używać zarówno do płacenia, jak i wybierania gotówki z bankomatu.

Karty bezstykowe to inaczej karty zbliżeniowe. Dają możliwość wykonania transakcji bez konieczności wkładania karty do terminala, a jedynie poprzez przyłożenie karty do PIN-pada. Większość najpopularniejszych operatorów kartowych, jak MasterCard czy Visa, oferują dokonywanie płatności do 100 zł bez podawania kodu PIN (PIN może być wymagany losowo oraz przy co 5 transakcji bez użycia PIN-u). Obecnie niemal wszystkie karty oferowane przez banki są zbliżeniowe. Funkcję tę można łatwo wyłączyć w ustawieniach karty w aplikacji mobilnej banku.

Więcej tekstów edukacyjnych znajdziesz na stronie www.gotowibezgotowkowi.pl.



Kampania Warto Bezgotówkowo została zainicjowana przez Koalicję na Rzecz Obrotu Bezgotówkowego i Mikropłatności, a koordynowana jest przez Warszawski Instytut Bankowości. Kampania ma na celu upowszechnianie obrotu bezgotówkowego, jako nowoczesnych i bezpiecznych form płatności wśród osób indywidualnych oraz firm i instytucji akceptujących płatności. W ramach kampanii w dniach 18-24.10.2021 r. odbywa się Tydzień Płatności Bezgotówkowych.

Oleje roślinne to nieodłączny element zdrowej, zbilansowanej diety. W sklepach ze zdrową żywnością i w zielarniach możemy kupić wiele preparatów olejowych stanowiących doskonały dodatek do codziennych posiłków. Jak zatem wybrać najlepszy dla naszych potrzeb? Do najpopularniejszych olejów należą m.in.: olej z pestek winogron, sezamowy, lniany, sojowy, konopny. Warto dokładnie czytać etykiety każdego kupowanego produktu, bo obok nazwy handlowej znajdziemy także informację dotyczącą sposobu jego produkcji czy przeznaczenia. Poznajmy zatem niektóre z nich i zapamiętajmy walory zdrowotne.

Olejowi z pestek moreli przypisuje się wiele pielęgnacyjnych i zdrowotnych właściwości. Zawiera on m.in. kwas olejowy, kwas linolowy i palmitynowy oraz witaminę A. Jednak największym skarbem gorzkiego migdału jest witamina B₁₇, zwana amigdalina, która pomaga w walce z nowotworami.

W oleju lnianym znajdziemy szczególnie dużo witaminy E oraz niezwykle bogactwo innych dobroczynnych substancji. Wspomaga on profilaktykę oraz leczenie chorób układu krążenia i nadciśnienia, pomaga przy chorobie wrzodowej żołądka i dwunastnicy oraz przewlekłych stanach zapalnych jelit. Olej ten jest skutecznym środkiem w łagodzeniu skutków chronicznych zaparć. Może być stosowany także zewnętrznie w chorobach skóry i przy wypadaniu włosów. Przyspiesza regenerację naskórki i skóry właściwej, dlatego jest pomocny podczas leczenia odleżyn, owrzodzeń i czyraków. Olej lniany poprawia też ogólną kondycję organizmu oraz samopoczucie.

Olej z czarnuszki jest zwany *lekiem na wszystko, prócz śmierci*. Ma charakterystyczny gorzko-korzenny posmak z wyraźną nutą pieprzu i kminu. Spożywanie go wzmacnia odporność, poprawia przemianę materii, chroni przed depresją, stanami wyczerpania, reguluje poziom cholesterolu i ciśnienia krwi. Olej z czarnuszki pomaga przy zmianach skórnych i alergiach.

Olej kokosowy już w starożytności używany był do oczyszczania i zaleczania ran. Dzięki zawartości specyficznych substancji wykazuje wiele właściwości leczniczych. Jego spożywanie przynosi doskonałe efekty osobom cierpiącym na różnego rodzaju schorzenia układu nerwowego. Olej kokosowy doskonale radzi sobie z zakażeniami grzybiczymi, niszczy wirusy powodujące grypę, opryszczkę, odrę, wirusy zapalenia wątroby typu C. Potrafi także zwalczyć gronkowca złocistego, bakterie powodujące wrzody, infekcje gardła, infekcje dróg moczowych, choroby dziąseł, grzyby i drożdże. Zapobiega paradontozie i próchnicy. Olej kokosowy reguluje także poziom cukru we krwi.

Olej z nasion wiesiołka wzmacnia odporność i obniża poziom cholesterolu. Doskonale radzi sobie z usuwaniem toksyn i pomaga w leczeniu m.in. trądziku, wyprysków oraz łuszczycy. Olej ten może być bardzo pomocny w walce z rakiem piersi (w zapobieganiu zachorowaniu), ale również pomaga w leczeniu jego agresywnej postaci. Kwasy tłuszczowe, które znajdują się w oleju wiesiołkowym, mają korzystny wpływ na funkcjonowanie mózgu, zapewnią dobry nastrój, sprawne myślenie i polepszenie pamięci. Dlatego olej z wiesiołka jest polecany uczącej się młodzieży czy osobom starszym z objawami demencji.

Olej z nasion ostropestu jest wskazany szczególnie dla osób dbających o zdrowie wątroby. Zalecany jest pacjentom cierpiącym na choroby przewlekłe, takie jak wirusowe zapalenie wątroby A, B lub C, mar-

skość wątroby, kamice żółciową. Olej ten wspiera także pracę układu pokarmowego, zapobiegając wzdęciom oraz zgadze.

Wśród wielu rodzajów oleju możemy znaleźć również **olej arganowy**, który wykazuje działanie przeciwzapalne, dlatego można go podawać osobom przewlekle chorym np. na chorobę Alzheimera, Parkinsona, reumatyczne schorzenie stawów, cukrzycę, stwardnienie rozsiane. Najlepiej dodawać go do potraw bezpośrednio przed podaniem, aby nie stracił swoich naturalnych właściwości.

Na kolejnym miejscu w rankingu cennych olejów znajduje się **olej sojowy**, który odgrywa szczególną rolę w profilaktyce chorób układu krążenia, wspomaga pracę mózgu, układu pokarmowego i nerwowego. Ze względu na zawartość lecytyny jest polecany przy zaburzeniach pamięci, osłabionej zdolności koncentracji, nadpobudliwości nerwowej, bezsenności, stanach wyczerpania psychicznego i umysłowego. Cholina zawarta w tym oleju jest skutecznym środkiem hamującym powstawanie kamieni żółciowych i znacząco wpływa na prawidłowe funkcjonowanie wątroby. Olej sojowy nie jest jednak zalecany osobom uczulonym na soję, ponieważ może wywołać reakcje alergiczne.

Olej z awokado polecany jest dla osób zmagających się z chorobami serca, ponieważ zawiera m.in. kwasy omega-3 i omega-9. Dzięki zawartości tych kwasów olej z awokado wspomaga pamięć i koncentrację.

Olej z orzechów włoskich zawiera bardzo duże ilości witaminy E. Wspomaga pracę mózgu oraz poprawia pamięć i koncentrację. Jest idealny do spożywania „na surowo” jako dodatek do sałatek czy sosów.

Olej CBD jest wytwarzany z całkowicie legalnej i bezpiecznej dla zdrowia konopi siewnej. Konopia siewna praktycznie całkowicie pozbawiona jest THC, a jej uprawa i spożywanie jest zgodne z prawem. Doustne przyjmowanie wyciągu z konopi siewnej nie wpływa na świadomość, percepcję zmysłową, odczuwanie i postrzeganie rzeczywistości ani na zachowanie równowagi. Przeprowadzone do tej pory badania świadczą o tym, że CBD nie ma żadnego negatywnego wpływu na parametry fizjologiczne organizmu, w tym akcją serca, temperaturę ciała, tranzyt żołądkowo-jelitowy czy przyjmowanie pokarmu.

Znajdujący się w olejkach CBD kannabidiol jest jednym z najliczniej występujących związków kannabinoidowych bez właściwości psychoaktywnych z grupy ponad 100 odkrytych do tej pory w tej roślinie. Światowa Organizacja Zdrowia wydała w 2018 r. raport, z którego jasno wynika, że olejki CBD są dobrze tolerowane przez nasz organizm, mają wysoki profil bezpieczeństwa i posiadają wiele potencjalnych kierunków terapeutycznych.

ciąg dalszy na str. 22



Jakie właściwości zdrowotne ma olejek CBD?

- Jest środkiem pomocniczym w leczeniu wielu chorób przewlekłych, np. w chorobie Alzheimera, cukrzycy, białaczce, stwardnieniu rozsianym, epilepsji, astmie, reumatyzmie.
- Przynosi ulgę w bólu pourazowym rdzenia kręgowego.
- Stosowany jest u osób mających problemy z przewodem pokarmowym czy z częstymi zakażeniami bakteryjnymi, np. drogą moczowych.
- Skutecznie i długofalowo stymuluje układ nerwowy i regeneruje komórki nerwowe niszczone np. przez długotrwały stres, urazy głowy, chorobę alkoholową czy braku snu.
- Spowalnia proces starzenia się komórek oraz tkanek.
- Może być wsparciem dla osób borykających się z alergiami czy częstymi przeziębieniami.
- Doskonale radzi sobie z istniejącymi już kłopotami zdrowotnymi, np. zabijając bakterie, a także niszcząc w organizmie pleśń i grzyby.
- Pomaga w walce z objawami depresji czy stresu, zmniejsza stany lękowe, ułatwia zasypianie, wspomaga zdrowy, głęboki sen, nie wpływając psychoaktywnie na mózg i nie uzależniając (w każdej chwili można go odstawić). Jednocześnie długofalowo chroni mózg i usprawnia jego pracę.
- Aplikowany zewnętrznie na skórę może złagodzić objawy trądziku, zmniejszyć łojotok i poprawić kondycję naskórka.
- Zwiększa naturalne stężenie serotoniny w organizmie i hamuje zachowania kompulsywne, które często są przyczyną np. sięgania po alkohol.

Jak rozumieć widniejące na opakowaniach oleju CBD oznaczenia?

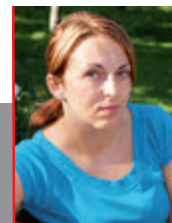
To po prostu stężenie substancji aktywnych rozpuszczonych w oleju konopnym.

- W 10 ml olejku o stężeniu 5% znajduje się 500 mg substancji aktywnych,
- w 10 ml olejku o stężeniu 10% znajduje się 1000 mg substancji aktywnych,
- w 10 ml olejku o stężeniu 20% znajduje się 2000 mg substancji aktywnych. *Substancje aktywne* to wszystko to, co w oleju CBD najlepsze i co ma bezpośredni, pozytywny wpływ na umysł i organizm: pełne spektrum fitozwiązków (fitokannabinoidów), terpenów i witamin. Zatem im wyższe stężenie olejku, tym więcej dobra mieści każda kropla produktu.

Jak przechowywać olej CBD?

Taki olej musi być bezwzględnie przechowywany w buteleczce z ciemnego szkła, która nie przepuszcza promieni ultrafioletowych. Olej z konopi najlepiej przechowywać w chłodnym, ciemnym oraz suchym miejscu, np. w lodówce. Należy minimalizować kontakt oleju z powietrzem, dlatego za każdym razem po użyciu trzeba zakręcać szczelnie butelkę. Olej CBD można kupić w sklepie ze zdrową żywnością bądź z kosmetykami naturalnymi, można także zamówić przez Internet. Pamiętajmy, że im wyższe stężenie substancji oraz pojemność butelki, tym wyższa cena oleju.

Tekst źródłowy: www.poradnikzdrowie.pl, oliwka24.pl, www.zikodlazedrowia.org, kobieco.pl, mesh.com.pl/olejek-cbd-co-to-jest-jakie-ma-dzialanie-i-na-co-pomaga, www.ekologia.pl.



Rubrykę redaguje:

Anna Pondo

- nauczyciel w SP w Tyczynie,
pasjonatka ekologii i zdrowej żywności

Zakaz konkurencji



Zakaz konkurencji to najprościej rzecz ujmując umowa, której celem jest zabezpieczenie szybkiego przejścia wyszkolonego pracownika i wycieku danych o działaniach firmy. Pracownik podpisując taką umowę, godzi się na czasowy zakaz pracy u konkurencji i zobowiązuje się do utrzymania tajemnic firmy. Pracownik nie może prowadzić działalności konkurencyjnej wobec pracodawcy ani też świadczyć pracy w ramach stosunku pracy lub na innej podstawie na rzecz podmiotu prowadzącego taką działalność.

Bardzo trudne jest określenie, czym właściwie jest działalność konkurencyjna. Wydaje się oczywiste, że jest to działalność tożsama lub bardzo podobna do działalności pracodawcy. Fachowo rzecz ujmując jest to aktywność przejawiająca się tożsamym zakresem przedmiotowym i skierowana do tego samego kręgu odbiorców, pokrywająca się z zakresem działalności podstawowej lub ubocznej pracodawcy. Dojdzie do naruszenia zakazu konkurencji np. wtedy, kiedy piekarz, który podpisał umowę o zakazie konkurencji, zaczął świadczyć pracę również na rzecz innej piekarni konkurującej na danym rynku z piekarnią pierwotnego pracodawcy, wykorzystując przy tym zdobytą wiedzę u wcześniejszego pracodawcy. W takiej sytuacji pracodawca, który poniósł szkodę wskutek naruszenia przez pracownika zakazu konkurencji przewidzianego w umowie, może dochodzić naprawy tej szkody poprzez zapłatę na jego rzecz stosownego odszkodowania.

Można również zawrzeć umowę o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, w szczególności

w przypadkach gdy pracownik ma dostęp do szczególnie ważnych informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę. W umowie określa się wówczas okres obowiązywania zakazu konkurencji oraz wysokość odszkodowania należnego pracownikowi od pracodawcy. Odszkodowanie wówczas stanowi niejako *wynagrodzenie* dla byłego pracownika za to, że nie podjął działalności konkurencyjnej. Nie może być ono jednak niższe niż 25% wynagrodzenia otrzymanego przez pracownika przed ustaniem stosunku pracy przez okres odpowiadający okresowi obowiązywania zakazu konkurencji.

Materiał źródłowy: ustawa z dnia 26.06.1974 r., Kodeks Pracy, (Dz.U. z 2020 r. poz. 1320, z 2021 r. poz. 1162).



Rubrykę redaguje:

Artur Maziarz - radca prawny

Udało się... Flimero na Mistrzostwach Świata

18 września br. mieliśmy przyjemność uczestniczyć w nagraniach do Mistrzostw Świata w Cheerleadingu Sportowym. Po wielu miesiącach niepewności, czy zawody się odbędą, udało nam się wziąć udział w tak ważnym dla każdego sportowca wydarzeniu.

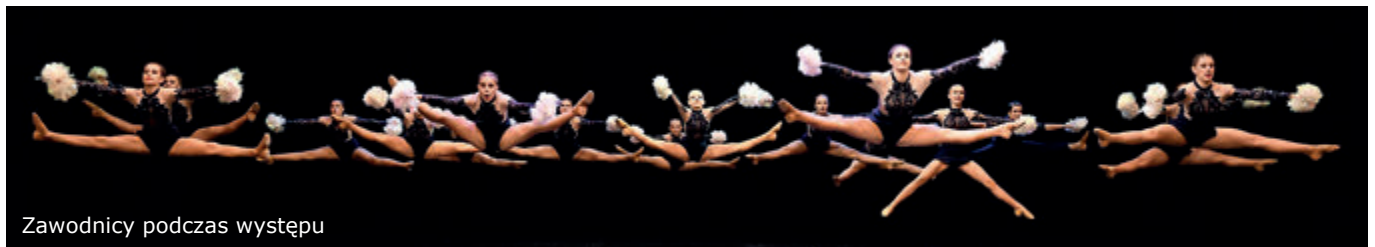
Podczas Mistrzostw Polski, organizowanych przez Polski Związek Sportowy Cheerleadingu, nasz zespół zakwalifikował się do Mistrzostw Świata 2021. Ostatni rok był jednak pełen niepewności związanych z pandemią. Wiele zawodów zostało bowiem odwołanych z tego powodu. Z radością więc przyjęliśmy wiadomość, że Mistrzostwa Świata zostaną zorganizowane. Jak się później dowiedzieliśmy, nie w zupełnie oczywistej formie. Zawody miały zostać przeprowadzone online. W Polsce na miejsce nagrań został wyznaczony Kielecki Teatr Tańca.



Zespół Flimero z trenerką Jolantą Magdą

Od samego początku wyjazdu czuliśmy niesamowitą ekscytację. Każdy z nas był ciekawy nowych doświadczeń. Gdy dotarliśmy na miejsce, byliśmy pod wrażeniem. Polski Związek Sportowy Cheerleadingu dołożył wszelkich starań, abyśmy czuli się jak na Mistrzostwach, które co roku odbywają się w Orlando. Całe wydarzenie rozpoczęło się uroczystym otwarciem pod baczным okiem kamer, które uwieczniały każdą chwilę. Wszystkie zespoły zaprezentowały się na scenie w barwach narodowych. Powitał nas prezes Polskiego Związku Sportowego Cheerleadingu **Piotr Patłaszynski**. Następnie, zgodnie z wymogami, złożyliśmy przysięgę. Wtedy nadszedł czas na najważniejszy moment – prezentacje zespołów. Każdy z nich dał z siebie wszystko. Pomimo stresu towarzyszącego występowi udało nam się zaprezentować Polskę z jak najlepszej strony.

Kilka tygodni później Mistrzostwa były transmitowane na żywo prosto ze Stanów. Aby móc wspólnie przeżywać ten ważny moment, całym zespołem spotkaliśmy się w Szkole Podstawowej w Tyczynie. Byliśmy bardzo podekscytowani i ciekawi tego, które miejsce udało nam się zdobyć, ale także nie mogliśmy się doczekać, aby zobaczyć fenomenalne prezentacje innych państw. Oczywiście rodzice również pokazali swoje duże zaangażowanie i przygotowali dla nas cudowną niespodziankę. Pojawili się w szkole, dopingując zespół, co sprawiło, że jeszcze bardziej poczuliśmy atmosferę zawodów. Gdy tylko transmisja się rozpoczęła, wszyscy w skupieniu oglądaliśmy całe zawody, będąc pod wrażeniem świetnych występów naszych konkuru-



Zawodnicy podczas występu

OGŁOSZENIA/REKLAMY

Osoby zainteresowane zamieszczeniem ogłoszenia lub reklamy w „Głosie Tyczyna” mogą to zrobić telefonicznie pod nr. tel. **(17) 22-19-318, wew. 24** oraz **(17) 22-19-410**, a także e-mailowo: **glostyczyna@tyczyn.pl**.

CENNIK OGŁOSZEŃ:

- ▶ Za ogłoszenia drobne – **1 zł od słowa**,
- ▶ Za ogłoszenia ramkowe o pow. 6,5 x 9 cm – **25 zł**,
- ▶ Za ogłoszenia ramkowe o pow. 13 x 9 cm – **50 zł**.
- ▶ W treści ogłoszenia adres oraz nr telefonu traktowane są jako jedno słowo.
- ▶ Ogłoszenia dotyczące nieruchomości położonych na terenie Gminy Tyczyn typu: „sprzedam/kupię działkę, wynajmę dom”, „zamienię mieszkanie” oraz „życzenia” od osób prywatnych są **płatne**.
- ▶ Ogłoszenia dotyczące w treści: „szukam/dam pracę”, „nekrologi” są **bezpłatne**.

rentów. Jak się później okazało, zdobyliśmy 11. miejsce. Jesteśmy bardzo zadowoleni z wyniku, który pokazał nie tylko nasze wysokie umiejętności, ale także wielką miłość do cheerleadingu.

17 października br. odbył się Puchar Polski w Busku Zdroju. Zajęliśmy pierwsze miejsce, a wyrażające aprobatę komentarze sędziów umocniły nas w przekonaniu, że zasłużyliśmy na reprezentowanie kraju na arenie międzynarodowej.

Szczególne podziękowania kierujemy w stronę naszej trenerki **Jolanty Magdy**, bez której nie udało by się nam osiągnąć tak wysokich wyników. Oczywiście jesteście także wdzięczni za pomoc w przygotowaniu trenerkom **Oliwii Gaweł** oraz **Adrianie Kopackiej**. Duże wsparcie zapewnili nam również rodzice, którzy stanęli na wysokości zadania i pokazali duszę prawdziwych kibiców, dlatego kierujemy do nich słowa największej wdzięczności. Wyrazy uznania należą się także widzom transmisji online, którzy nieustannie wspierali zespół.

Tekst: **zawodnicy UKS Flimero**

Kolejne sukcesy na macie

13 listopada br. w Niepołomicach odbyły się II Otwarte Mistrzostwa Polski Combat Ju-Jutsu. W turnieju uczestniczyło około 120 osób. Podkarpacką Szkołę Jujitsu Karate reprezentowało 12 dzielnych zawodników. Wszyscy startowali w konkurencji Grappling Gi. Czterem osobom udało się stanąć na najwyższym podium i otrzymać złoty medal wraz z pucharem. Pięciu kadetów nagrodzono srebrnym medalem, natomiast jedna osoba zajęła III miejsce. Jeden z naszych nowicjuszy po pięknej walce znalazł się tuż za podium. Z kolei nasz utalentowany zawodnik **Kacper Ostrowski** po przegranej walce z niepokonanym rywalem spadł na ostatnie miejsce w swojej kategorii. Rozpiska medalowa prezentuje się następująco:



Cieszymy się z kolejnych medali

Jakub Nicpoń, Patryk Ziaja, Milena Sitek, Arkadiusz Kędra (zdobywcy złotych medali i pucharów), **Kinga Kasak, Antoni Kowal** (nowicjusze), **Ludwik Rysz, Karol Rysz, Patryk Ostrowski** (otrzymali srebrne medale), **Daniel Wójcik** (brązowy medal), IV miejsce - **Filip Płodzień** (nowicjusz), 5 miejsce - **Kacper Ostrowski**. Wszystkim zawodnikom serdecznie gratulujemy!

Tekst: **Natalia Południak**

Do sprzedania
dom w Tyczynie
o pow. 120 m²
na działce ok. 5,5 ar.
Kontakt pod nr.
tel.: 509-257-500



Ogłoszenie o naborze nr 4/2021

„Lokalna Grupa Działania – Lider Dolina Strugu” ogłasza nabór wniosków o przyznanie pomocy na operacje w zakresie przedsięwzięcia 2.1.2
Podjęcie działalności gospodarczej na obszarze LGD

1. **Termin składania wniosków:**
od 20.12.2021 r. do 7.01.2022 r.
2. **Miejsce składania wniosków:**
„Lokalna Grupa Działania – Lider Dolina Strugu”,
36-030 Błażowa, ul. Myśliwska 16,
od poniedziałku do piątku w godz. 8.00 – 14.30
3. **Limit dostępnych środków – 163 000,00 €, co przy kursie indykatorywnym 1 EURO=4 PLN odpowiada kwocie 652 000,00 PLN**
4. **Forma wsparcia:** Premia
5. **Wysokość kwoty pomocy:** 50 tys. zł – maksymalna wartość wsparcia dla jednego Wnioskodawcy

Więcej informacji w biurze LGD - Lider Dolina Strugu:
36-030 Błażowa, ul. Myśliwska 16, pod nr tel.17 2301099
e-mail: biuro@liderds.ostnet.pl
Pełna treść ogłoszenia: www.liderds.ostnet.pl



Ogłoszenie o naborze nr 5/2021

„Lokalna Grupa Działania – Lider Dolina Strugu” ogłasza nabór wniosków o przyznanie pomocy na operacje w zakresie przedsięwzięcia 1.1.2
Kształtowanie przestrzeni publicznej na cele społeczne

1. **Termin składania wniosków:**
od 20.12.2021 r. do 7.01.2022 r.
2. **Miejsce składania wniosków:**
„Lokalna Grupa Działania – Lider Dolina Strugu”,
36-030 Błażowa, ul. Myśliwska 16,
od poniedziałku do piątku w godz. 8.00 – 14.30
3. **Limit dostępnych środków – 197 295,00 €, co przy kursie indykatorywnym 1 EURO=4 PLN odpowiada kwocie 789 180,00 PLN**
4. **Forma wsparcia:** Refundacja
5. **Wysokość kwoty pomocy:** min. 5 tys. zł, max 150 tys. zł
6. **Intensywność wsparcia:**
 - 63,63% kosztów kwalifikowanych w przypadku jednostki sektora finansów publicznych
 - 100% kosztów kwalifikowanych w przypadku pozostałych podmiotów

Więcej informacji w biurze LGD - Lider Dolina Strugu:
36-030 Błażowa, ul. Myśliwska 16, pod nr tel.17 2301099
e-mail: biuro@liderds.ostnet.pl, www.liderds.ostnet.pl

GŁOS TYCZYNA

- miesięcznik redaguje Kolegium w składzie: **Alicja Kustra** - redaktor naczelna, **Zofia Matys, Ewa Kocur, Elżbieta Domino, Agnieszka Rożek-Janda**. Stali współpracownicy: **Dorota Michalak, Monika Dziadura, Anna Pondo, Anita Drajek, Beata Byczyńska-Gruca**.

Wydawca: Urząd Miejski w Tyczynie przy współdziałaniu Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej.
Adres Wydawcy: Urząd Miejski, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. (17) 22-19-310, e-mail: glostyczyna@tyczyn.pl; www.tyczyn.pl;
Adres redakcji, korekta tekstów: MiGBP w Tyczynie, ul. Mickiewicza 1, 36-20 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410. **Skład i łamanie, druk:** Kan Media Agencja Reklam Kucharski Adriano, ul. Jaśminowa 1/4, 35-604 Rzeszów, tel. 506-744-345. **Redakcja** zastrzega sobie prawo skracania i adiacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opatrywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca niezamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich Autorów, a nie Wydawcy.

ISSN 1231-4609

GŁOS NA DZIECI

Oprac. MiGBP w Tyczynie (www.tyczyn-biblioteka.pl), Dodatek do 11. numeru GT (11/2021)

Rozwiąż krzyżówkę. Litery z kolorowych pól utworzą rozwiązanie.

1. 5

2. 12

3. 10

4. 11

5. 2

6. 3

7. 1

8. 13

9. 6

10. 7

11. 1

12. 8

13. 9

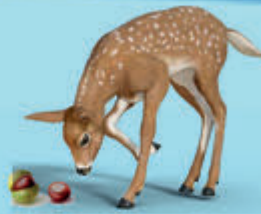
.....



Marta Jakubiec
Dzieło Grudnia

Znajdź 7 nazw zwierząt leśnych
(pionowo, poziomo lub ukośnie).
Połącz je z odpowiednimi obrazkami.

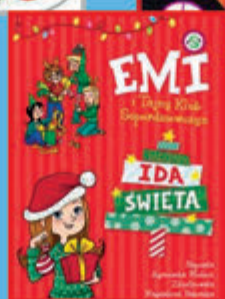
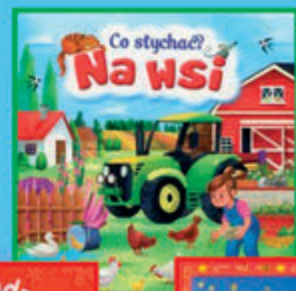
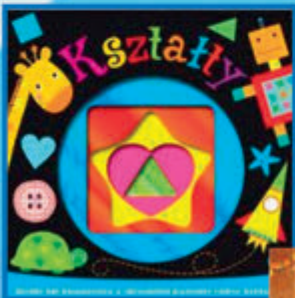
W porze bliskiej świąt zimowych
Tajemniczy jechał kramarz.
Wiózł ze sobą worki spore
W posrebrzanych saniach.
Powiadali poniektórzy,
Co się im pokłonił,
Że to właśnie miesiąc grudzień
Parą siwych jechał koni.
Mróz mu szczypał blade lice,
Wiatr kożucha poły rwał.
Pędził niczym błyskawica,
Bo zamówień tysiąc miał.
Dzwonił ciągle mu telefon,
Linia HOT też zajęta,
Bo za pasem Nowy Rok
A pojutrze święta!!
Każde drzewko, wzgórze, dom
Pragnie strojną mieć sukienkę
Nim zabije serca dzwon
I poniesie hen kolędę.
Tu kryształek, tam gwiazdeczka,
Perł sznurek, z lodu świeczka.
Tu szaliczek, tam kożuszek,
Czapka lżejsza niżli puszek.
Trochę pudru, trochę pianki,
Brylantyny i brokatu,
Szczyptę zmierzchu, garść południa
I powstało dzieło grudnia.
Ktoś mi powie: Bajki jakież
W kilka dni tak wszystkich ubrać?!
i tu pewnie mu wybaczę,
bo widocznie nie zna grudnia.



O	Z	K	U	N	A
S	A	R	N	A	R
O	J	Y	Y	B	T
W	Ą	E	U	Ś	Z
A	C	Ż	Ż	B	R



Kącik Czytelnika



UROCZYSTE ODSŁONIĘCIE MURALI W GMINIE TYCZYN



Mural na ścianie
budynku DL
w Borku Starym

Uczniowie SP
w Hermanowej
przy muralu na
ścianie budynku
DL w Hermanowej



Hyżniacy, Borkowianie i Kapela Wójta Tycznera podczas występu w Borku Starym



Kapela Iskierczanie ...



... i Kapela Wójta Tycznera podczas koncertu w Hermanowej



Kielnarowianie
przy muralu na
ścianie budynku DL
w Kielnarowej



Lekcja etnograficzna
w DL w Kielnarowej

Przejazd Ekipy Św. Mikołaja

godz. 11.30

Plac przed Domem Ludowym w Kielnarowej

godz. 12.30

Plac przed Domem Ludowym w Borku Starym

godz. 13.30

Plac przed Domem Ludowym w Hermanowej

godz. 14.15

Parking przed Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury
im. Katarzyny Sobczyk w Tyczynie



Przebiejeranka



12 grudnia 2021r.

ORGANIZATORZY
SERDECZNIE
ZAPRASZAJĄ



JASEŁKA

godz. 13.15

„DZIECIĄTECZKO MALEŃKIE”

- przedstawienie w wykonaniu
dzieci z Przedszkola Publicznego
Zgromadzenia Sióstr
Św. Dominika w Tyczynie
-kiermasz rękodzieła

sala widowiskowa
M-GOK w Tyczynie

